



KIILI LEHT

KIILIVALLA AJALEHT / WWW.KIILIVALD.EE

NR 4

MAI 2026



„Kui sinu elus on olnud teemasid, mida talletada või inimesi, keda mäletada, siis võta raamatukoguga ühendust.“

Margit Solo
raamatukoguhoidja-kodulooaurija

Harjumaa pärimuskeskus õpetab Luigel, kuidas rahvarõivast, tikandit ja vana mööblit hoida

Harjumaa pärimuskeskus on kolinud Keilast Luigele ning alustab Kiili vallas uues ja avaramas kodus. Keskuse eestvedajate sõnul ei ole tegemist üksnes koolituspäevaga, vaid kohaga, kus õpitakse rahvarõivaid tegema, vana mööblit targalt taastama ja mõistma, miks kultuuripärand vajab oskusi, aega ja inimesi.

KRISTI LEHISTE
toimetaja

Rahvarõiva nõuandekoda on Harjumaa tegutsenud 2017. aastast. Kaks aastat tagasi sündis selle kõrvale Harjumaa pärimuskeskus. Seni toimetati Keilas Harjumaa muuseumi juures, kuid sealne õppeklass jäi kasvavatele koolitusrühmadele kitsaks. Uut kohta otsides jõuti Luigele.

Tulija võetakse vastu avala ja tegusa õhkkonnaga. Ruumis on väljas rahvarõivaste detaile, käsitöönäidiseid, pooleliolevaid töid ja esemeid. Tunnen end otsekohe oodatud külalisena, kellele hakatakse kohe näitama, mida kõike siin tehakse ja mida veel plaanitakse. See sobib hästi kokku keskuse enda mõttega: pärimus ei pea olema klaasi taha pandud vaikne asi, vaid elav oskus, mille kohta saab küsida, katsuda, õppida ja edasi teha.

Luige on keskne asukoht ja sobib tegijate hinnangul Harjumaa mõistes hästi. Siia pääseb nii auto kui ühistranspordiga ning samuti on parkimisvõimalus hea. See on oluline just koolituste puhul, kuhu tullakse vahel suurte tikkimisraamide, kangaste, tööde või mööbliesemetega.

Pärand ei püsi iseenesest

Keskuse tegevused koonduvad eelkõige kahe suuna ümber: rahvarõivad ja ajaloolise mööbli restaureerimine. Mõlemat seob sama põhimõte – enne kui vana asja parandama, kandma või ümber tegema hakata, tuleb mõista selle tausta, materjali ja väärtust.

Keskuse tegijate sõnul on üks suuremaid eksiarvamusi, et kultuuripärand püsib justkui iseenesest. Et rahvarõivad, käsitööoskused, vana mööbel ja nendega seotud teadmised on olemas ning jäävadki alles. Rahvarõivameistri ja 2025. aasta käsitööettevõtja **Maret Lehise** sõnul sõltub kultuuripärandi püsimine inimestest, kes oskavad rõivaid parandada, kanda, uurida, teha ja tegemist õpetada. Kui oskus katkeb, ei pruugi seda enam lihtsalt tagasi saada.

See puudutab nii rahvarõivaid, tikandeid, vana mööblit kui ka kõige lihtsamaid käelisi oskusi. Kui ei ole õpetajaid, meistreid ega õppijaid, muutub pärand ühel hetkel millekski, mi-



Pärimuskeskuse eestvedajad (vasakult): Maret Lehis, Merli Mänd, Kadi Vingisaar, Silja Nõu, Ahti Koitmäe. Fotod: erakogu



da vaadatakse muuseumis ja kaugelt. „Kui me ei õpi kultuuripärandiga ümber käima, siis kaob ka oskus seda päriselt hoida,“ võtavad keskuse eestvedajad selle mõtte kokku.

Rahvarõivaste vastu huvi kasvab

Sügisel on plaanis alustada kaheaastase rahvarõivakooliga, kus valmivad oma kätega põhilised rahvarõivaesemed. Lisaks plaanitakse lühemaid koolitusi neile, kes ei soovi kohe pikka õpiteed ette võtta – näiteks särge, seeliku, peakatte või mõne muu üksikese-me valmistamiseks.

„Meie juurde tuleb ka inimesi, kes ütlevad, et nad ei ole käsitööga üldse kokku puutunud. Aga kui tahe on suur ja juhendaja on kõrval, siis hakkab asi samm-sammult liikuma,“ räägib pärimuskeskuse üks eestvedajaid **Silja Nõu**.

Keskuse mõte ei ole, et iga huviline peaks kohe ette võtma suure ja aeganõudva rahvarõivakomplekti. Silja selgitab: „Alustada võib ka väikestest sammudest – ühest esemest, parandusest, konsultatsioonist või töötoast.“

„Kõige raskem ei olegi alati töövõtte, vaid alustamine. Kui inimene saab esimese asja valmis, tekib julgus edasi teha,“ lisab Maret Lehis.

Keskuse tegijate sõnul on rahvarõivaste vastu huvi viimastel aastatel kasvanud. Oma juuri otsitakse teadlikumalt ning rahvarõivaid soovitakse üha sagedamini pärandvarana lastele edasi anda. Eriti oli nende sõnul seda tunda seoses Ukraina sõja algusega. Aga huvi on ka noorte seas – gümnaasiumilõpetajad ja üliõpilased soovivad pidulik hetkedel kanda oma kodupaiga rõivaid ning rahvatantsurühmade kasv on toonud juurde vajadust uute ja korrastatud rõivaste järele. „Järgest rohkem tullakse mõttega, et ma tahan teada, kust ma pärit olen ja tahan jätta selle teadmise ka oma lastele. Rahvarõivas ei ole siis ainult pidurõivas, vaid osa perekonna loost,“ räägib Maret.

Tikand kui lugu

Rahvarõivameister Silja Nõu ütleb, et inimene hakkab eset teisiti hoidma, kui ta on selle valmimisse ise panustanud. „Kui inimene teeb ise kasvõi väikese osa oma rõivastest ei ole see

enam lihtsalt ese kapis, vaid tema enda töö ja lugu,“ ütleb Nõu. Tema sõnul on rahvarõivaste uurimine ja valmistamine ajas palju muutunud. Kui varem lähtuti sageli varasematest joonistest, mälestustest või üldisematest arusaamadest, siis nüüd on võimalik uurida muuseumikogusid, digiteeritud esemeid, materjale, lõikeid ja värve palju täpsemalt.

„Me oleme täna vanadele museaalidele lähemal kui kunagi varem. Saame uurida detaile, värve, materjale ja töövõtteid palju täpsemalt kui seni,“ ütleb Silja.

Vana asja ei tohi teadmatusel rikkuda

Ajaloolise mööbli restaureerimisel kehtib sarnane põhimõte. Eesmärk ei ole vana eset lihtsalt värskendada või moodsaks kohendada. Oluline on aru saada, milliseid materjale on kasutatud ja milline töövõtte sobib just sellele esemele.

Mööbli restaureerimisega tegelev **Ahti Koitmäe** rõhutab, et enne vana asja põhjalikku ümbertegemist tasub nõu küsida. „Tasub spetsialistiga nõu pidada. Mõni valesti tehtud töö võib olla pöördumatu,“ ütleb ta. Tema sõnul ei tähenda restaureerimine tingimata keerulist ja kallist protsessi. Sageli vajab vana tool, kapp või laud hoopis teadlikku hooldust, puhastamist või väikest parandust. „Inimesed kipuvad arvama, et mööbli restaureerimine on midagi väga keerulist. Tegelikult saab paljud põhitööd üsna kiiresti selgeks – tähtis on lihtsalt mitte kasutada valesid materjale ja mitte rikkuda ära seda, mis on väärtuslik,“ sel-

gitab Ahti. „Kõik vana ei ole automaatselt meie kultuuripärand, aga seda, mis on päriselt kohalik ja väärtuslik, tuleb osata märgata. Selleks ongi vaja teadmisi,“ lisab ta.

Käed tööle ka tänapäeva inimesel

Koolituste valik ei piirdu ainult rahvarõivastega. Juttu oli ka lapitöö ja Jaapani *sashiko* paikamistehnika koolitustest, vanade rõivaste parandamisest, vardakoti kursustest ning ajaloolise mööbli hooldusest ja taastamisest. Keskuse mõte on, et iga huviline leiaks endale jõukohase esimese sammu.

Pärimusega tegelemise juures on tegijate sõnul aga sama oluline see, mida käeline tegevus tänapäeva inimesele annab. Eriti lastele ja noortele, kelle igapäev on üha rohkem seotud ekraanidega. „Lapsed tahavad tegelikult teha. Nad tahavad kogeda, et midagi saab oma kätega valmis,“ sõnab Maret Lehis.

Luigele kolimine avab keskusele uusi koostöövõimalusi ka kohaliku kogukonnaga. Seega võib oelda, et käsitööga tegelemine on Kiili valda koju kätte toodud. Hakka aga ainult pihta. Räägime veel töötubadest lastele, koostööst kooliga ning võimalusest toetada õpilaste loov- ja uurimistööid. Keskuse tegijate sõnul vajavad lapsed ja noored käelist tegevust ning võimalust süveneda millessegi, mis ei sünni ühe nupuvajutusega. „Kui laps saab korraks ekraanist eemale ja kogeb, et midagi päriselt valmib, on see väga suur asi,“ sõnab tekstiilkäsitöömeister **Merli Mänd**. See kehtib ka täiskasvanute puhul.

Pärimus vajab inimesi

Kõige laiemas mõttes on Harjumaa pärimuskeskuse sõnul lihtne: kultuuripärand ei püsi iseenesest. See kaob vaikselt – teadmiste, töövõtete, materjalitundmise ja kasutusoskuse kadumise kaudu. Seda ei hoia elus ainult muuseumikapid, raamatud või pidupäevadel selga pandud rahvarõivad. Seda hoiavad elus inimesed, kes oskavad küsida, õppida, parandada, teha ja edasi õpetada nii, et kui neid inimesi enam ei ole, ei kao pärimus kohe ja nähtavalt. „Kultuuripärandit peab oskama hoida ja edasi anda,“ võtab Maret Lehis keskuse mõtte kokku.

Luige uus kodu annab selleks ruumi nii otseselt kui ka ülekantud tähenduses. Siia saab tulla küsima, proovima, parandama, õppima ja avastama. Ning võib-olla kõige tähtsam – mõistma, et pärimus ei ole midagi kaugel ega ainult minevikku kuuluvat. See püsib elus siis, kui keegi selle oma käte ja teadmistega uuesti üles võtab.

Harjumaa pärimuskeskus asub Luigel Luige tn 1.

Keskuse tegijate sõnul on rahvarõivaste vastu huvi viimastel aastatel kasvanud.



LÜHIDALT



20. aprillil toimus Kiili rahvamajas meeleolukas ühiskontsert, kus Kiili koor ja Kangru Kiired tõid lavale laulu ja tantsu põneva koosluse. Öhtu oli soe, elamusterohke ja pakkus rõõmu nii esinejatele kui publikule. Foto: Kristi Lehist



Kiili valla vanemaelastele mõeldud vesiaerobika treeningud alustasid aprillis. Treeningud toimuvad Jüri ujulas projekti „Vesi kannab, vesi jõudu annab“ raames, mis on mõeldud Kiili valla 55+ vanuses elanikele. Projekt kestab kuni 31. jaanuarini 2027 ning seda rahastab Nelja Valla Kogu ESF + toetusmeetme „Sotsiaalse kaitse suurendamine“ kaudu. Foto: Aime Pärn

Juulist muutuvad segaolme- ja biolaguneva köögijäätme teenustasud

Tulenevalt jäätmeseaduse muutmisest, millega kehtestati jäätmete käitlemisele riiklik saastetasu, muutuvad alates 1. juulist 2026 Kiili valla jäätmeveopiirkonnas segaolmejäätmete ning biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete mahutite tühendamise teenustasud. Muud korraldatud jäätmeveo teenustasud jäävad samaks.

Vedaja teavitab kliente uutest hindadest samuti aegsasti. Allpool on toodud enamlevinud konteinerite näidishinnad alates 1. juulist 2026.

Segaolmejäätmed

Konteineri maht	(m ³)	Kehtivate teenuste hinnad (€) alates 01.06.2023 - 30.06.2026 km-ga	Taotletavate teenuste hinnad (€) alates 01.07.2026 km-ga	Teenustasude (€) muutus km-ga
jäätmekott kuni	0,15	2,22	3,19	0,97
konteiner kuni	0,08	1,19	1,70	0,51
konteiner kuni	0,14	2,07	2,98	0,91
konteiner kuni	0,24	3,56	5,11	1,55
konteiner kuni	0,37	5,48	7,87	2,39
konteiner kuni	0,66	9,77	14,04	4,27
konteiner kuni	0,80	11,84	17,02	5,18
konteiner kuni	1,10	16,28	23,41	7,13
konteiner kuni	2,50	37,01	53,20	16,19
konteiner kuni	4,50	66,63	95,75	29,12

Biolagunevad köögi- ja sööklajäätmed

jäätmekott kuni	0,08	0,05	0,25	0,20
konteiner kuni	0,14	0,05	0,44	0,39
konteiner kuni	0,24	0,05	0,75	0,70

Hetkel kehtiv hinnakiri teenusepakkuja kodulehel (Eesti Keskkonnateenused AS: <https://www.keskkonnateenused.ee/>).

Kiili vallavalitsus

Sotsiaalteenused Kiili vallas

Kõigil meil võib elus ette tulla olukord, kui vajame elukvaliteedi parandamiseks või erivajadusest tingituna lisaabi. Sotsiaalteenused aitavad abivajaval hakkama saada ühiskonnas ning võimalikult vähese sekkumisega arendada, säilitada, taastada iseseisvat toimetulekut.

ANN VAHTRAMÄE
sotsiaal- ja haridusosakonna juhataja

On sotsiaalteenuseid, mida osutatakse riigi poolt, aga ka hulk teenuseid, mida korraldab kohalik omavalitsus. Kiili vallavalitsuselt pakutavad sotsiaalteenused elanikele on järgnevad:

Koduteenus toetab täisealise isiku iseseisvat ja turvalist toimetulekut kodus, aidates teda igapäevatoimingutes, millega ta terviseseisundi või tegevusvõime tõttu iseseisvalt hakkama ei saa.

Väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenu eesmärk on tagada turvaline keskkond ja toimetulek täisealisele isikule, kes ei suuda terviseseisundi või tegevusvõime tõttu kodustes tingimustes iseseisvalt toime tulla. Kui vallavalitsus on tuvastanud ööpäevaringse üldhooldusteenu vajaduse, tasub vald hoolduskulud kuni 700 euro ulatuses kalendrikuus ühe teenuse saaja kohta.

Tugiisikuteenu eesmärk on iseseisva toimetuleku toetamine olukordades, kus isik vajab sotsiaalsete, majanduslike, psühholoogiliste või terviselike probleemide tõttu oma kohustuste täitmisel ja õiguste teostamisel olulisel määral kõrvalabi. Kõrvalabi seisneb juhendamises, motiveerimises ning isiku suurema iseseisvuse ja omavastutuse võime arendamises.

Täisealise isiku hooldus seatakse täisealisele isikule, kes vaimse või kehalise puude tõttu vajab abi oma õiguste teostamiseks ja kohustuste täitmiseks. Hooldus seatakse, kui isiku toimetulekut ei ole võimalik tagada muude teenustega. See hõlmab igapäevast kõrvalabi, juhendamist ning vajadusel järelevalvet.

Isikliku abistaja teenuse eesmärk on toetada puude tõttu füüsilist kõrvalabi vajava täisealise inimese iseseisvat toimetulekut ja osalemist igapäevaelus. Teenuse käigus abistatakse inimest tegevustes, millega ta puude tõttu iseseisvalt toime ei tule, näiteks liikumisel, söömisel, riietumisel, hügieenitoimingutes, toidu valmistamisel ja majapidamistöodes.

Varjupaigasteenu eesmärk on ajutise ööbimiskoha võimaluse kindlustamine täisealisele isikule, kes ei ole võimeline endale ööbimiskohta leidma.

Turvakoduteenus eesmärk on tagada ajutine eluase, turvaline keskkond



Pilt on illustratiivne.

Foto: canva.com

ja esmane abi. Turvakoduteenust osutatakse täisealistele isikutele, kes on sattunud vaimse või füüsilise vägivalda ohvriks.

Sotsiaaltransporditeenus eesmärk on võimaldada eakatel ja puuetega inimestel (sh puuetega lastel), kelle puue takistab isikliku või ühissõiduki kasutamist, kasutada tema vajadustele vastavat transpordivahendit tööle või õppeasutusse sõitmiseks või avalike teenuste kasutamiseks.

Eluruumi tagamise teenuse eesmärk on eluruumi kasutamise võimaluse kindlustamine isikule, kes ei ole sotsiaalmajanduslikult olukorrast tulenevalt võimeline enda ja oma perekonna vajadustele vastavat eluruumi tagama.

Võlanõustamisteenu eesmärk on abistada isikut tema varalise olukorra kindlaks tegemisel, võlausaldajaga läbirääkimiste pidamisel ja nõuete rahuldamisel, et vältida uute võlgnevuste tekkimist toimetulekuvõime parandamise kaudu ning lahendada muid võlgnevusega seotud probleeme.

Puudega isiku parkimiskaart väljastatakse isikule, kellel esineb:

- keskmisele, raskele või sügava puude raskusastmele vastav liikumisfunktsiooni kõrvalekalle,
- keskmisele, raskele või sügava puude raskusastmele vastav nägemisfunktsiooni kõrvalekalle,
- ajutine liikumisfunktsiooni kõrvalekalle, mis tingib liikumisabivahendi kasutamise või ajutine nägemisfunktsiooni kõrvalekalle.

Psühholoogi teenusega võimaldatakse psühholoogilist tuge ja jõustamist inimestele, kes vajavad iseenda mõtetest, tunnetest ja käitumismustritest paremat arusaamist seotuna igapäevaelu probleemide ja stressitekitava elusituatsiooni või olukorraga.

Pereteraapia teenuse puhul on fookuses suhted ning pereterapeudi juur-

de tasub pöörduda, kui on vaja suhet enda või teistega muuta, parandada, taastada või muul moel toetada. Soovitatav on vastuvõtule minna koos partneri, laste ja/või teiste pereliikmetega.

Kunstiteraapia on mõeldud alates kolmeaastastele Kiili valla lastele. Mänguliste ja loovate tegevuste kaudu toetatakse lapse tunnete ja mõtete väljendamist, enesehinnangut ning toimetulekut keeruliste olukordadega. Terapeudia aitab arendada ka lapse keskendumisvõimet, motoorikat, koostööoskust ja kohanemist lasteaia või koolis.

Lapsehoiuteenus suure hooldus- ja abivajadusega lapsele eesmärk on toetada last kasvatava isiku toimetulekut või töötamist või vähendada lapse erivajadusest tulenevat hoolduskorrumust. Teenust osutatakse lapse kodus, hoidja kodus või hoiukodus (asutuses). Lapsehoiuteenust on võimalik kasutada nii ööpäevase kui ka päevase teenusena.

Lisaks saab abi, kui vajate perelepitusteenust, logopeedi teenust, kriisiabi (sh laste leinalaagris osalemine), sõltuvusravi, viipekeele tõlketeenust, tugirühmades ja tugiprogrammides osalemisel, rehabilitatsiooniteenust, annetatud toiduabi, sauna ja duši kasutamist, pesumasina ja -kuivati kasutamist ning muid toetavaid teenuseid.

Lisainfo ja teenuste taotlemise vormid on leitavad Kiili vallavalitsuse kodulehelt www.kiilivald.ee

Lisainfot saab küsida hariduse- ja sotsiaalosakonnast:

- sotsiaalnõunik Anneli Sternfeld anneli.sternfeld@kiilivald.ee, tel 508 1638,
- sotsiaalnõunik Merili Adamson merili.adamson@kiilivald.ee, tel 5566 4498,
- haridus- ja sotsiaalosakonna juhataja Ann Vahtramäe ann.vahtramae@kiilivald.ee, tel 5830 8395,
- laste heaoluspetsialist Karmen Heinmaa karmen.heinmaa@kiilivald.ee, tel 5551 2286.

Lehe kojukannet teostab Omniva. Kui ajaleht ei ole jõudnud teie postkasti, palume pöörduda tel 661 6616 (E-R 9-20; L, P ja riigipühadel 9-15) või e-kirja teel info@omniva.ee. Vallaleht ilmub kord kuus kuu alguses, v.a augustis.

Väljaandja Kiili vallavalitsus, Nabala tee 2A, Kiili alev, Kiili vald, Harjumaa. Toimetaja Kristi Lehist | E-mail ajaleht@kiilivald.ee

Reklaam ja kuulutused myyk@harju.ee Telefon 5660 8202. | Kojukanne OMNIVA info@omniva.ee

Lehetoimetusel on õigus kaastöid nende selguse mõttes toimetada ja lühendada. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. Toimetaja ega väljaandja ei vastuta kaastööde autorite või allikate esitatud seisukohtade õigsuse ja arvamuste eest. KIRJUTA ARVAMUS VÕI KOMMENTAAR: märkad oma koduvallas midagi, mis silma riivab või rõõmu teeb; tahad midagi välja öelda, mis hingel on, kedagi kiita või laita; arvad teadvat, mida saaks paremini teha kui seni ja tahad oma arvamust kõigi Kiili valla elanikega jagada? Kirjuta oma arvamust luugu või kommentaar aadressile ajaleht@kiilivald.ee ja see võib leida tee Kiili Lehe arvamusväljale.

UUS RUBRIIK: TERVISE HEAKS

Veresuhkur: number, mida ei tasu karta

☉ Miks veresuhkur räägib rohkem trennist kui söögist? Sama hommikupuder võib ühel päeval anda hea enesetunde, teisel aga jätta väsimuse ja kõrgema veresuhkrunäidu. Põhjus ei pruugi olla sugugi pudrus endas, vaid hoopis selles, kui hästi oleme maganud, kui palju liikunud, kui suur on stressitase ja millises seisus on ainevahetus.

Toitumisenõustaja **Janar Säkk** selgitab, miks veresuhkru ajutist tõusu ei tasu karta ning miks diabeedi ennetamisel on sageli olulisem vaadata liikumist, und ja tervikpilti kui ühtainsat numbrit glükoosimonitoril.

Kujuta ette, et eile söid kaerahelbeputru ja tundsid end energilisena. Täna söid sama putru ning tund-kaks hiljem oled väsinud. Mis juhtus? Kas kaerahelbed on nüüd „halb“ toiduaine?

Vastus on rikkalikum, sest probleem pole toidus. Probleem on selles, et me ei mõista, kui palju tegurid mõjutavad meie veresuhkrut.

Mis on normaalne veresuhkru tase?

12-tunnise paastumise järgselt on loomulik veresuhkru väärtus vahemikus 4,1–5,9 mmol/L. Pärast sööki võib veresuhkur tõusta ja peabki, see on iga-ti tavapärane.

Kui söid süsivesikuid (puder, leib, tatar), on täiesti eeldatav, et veresuhkur tõuseb 30–60 minuti jooksul 7–8 mmol/L-ni või isegi kõrgemale. See po-



Janar Säkk. Foto: erakogu

le eeldiabeet, veel vähem diabeet. See on füsioloogiline. Veresuhkru tipud on normaalsed ja paanika ebavajalik.

Prediabeediks nimetatakse seisundit, kus veresuhkur on **kaks tundi pärast 75 grammi glükoosi söömist veel 7,8 mmol/L või kõrgem**. Võtmekoht on sõnas „veel“. Probleem on siis, kui see ei kuku tagasi alla. Diabeet on krooniline seisund, kus ve-

INFO

Eriti võimas tööriist on liikumine ja treening.

Ära paanitse üksikute tippude pärast. Keskendu tervikpildile. Liigu regulaarselt. Maga piisavalt. Söö mitmekesiselt. Ja tea, et sinu keha on targem, kui sa arvad.

resuhkur on püsivalt kõrge hommikul, pärast sööki ja öösi. Mitte see, et sul oli üks kord pärast pastat veresuhkur 9 mmol/L.

Veresuhkur on sümptom, mitte põhjus

Diabeeti põhjustavad insuliiniresistentus ja kõhunäärme beeta-rakkude nõrgenemine. Insuliiniresistentus tekib aastate jooksul – see **tekib pikaajalisest kehalisest passiivsest, ülekaalust, kroonilisest stressist ja kehvast unest**. Mitte sellest, et söid putru või kartulit.

Kui tahad diabeeti ennetada, paranda insuliinitundlikkust – ära jälgi üksnes veresuhkru tippusid. Kui hakkad sööma ainult nii, et vältida tõuse, võid teha tervisele hoopis kahju – sööd liialt rasva (kolesterooli ja triglütseriidide hulk veres kasvab) või hakkad kartma puuvilju ning kaotad kiudainetes ja vitamiinides. Vaata tervikpilti, mitte ühte näitajat.

Mis mõjutab veresuhkrut ja mida saad ise teha?

Liikumine on võimsaim tööriist. Pärast intensiivset treeningut paraneb insuliinitundlikkus märkimisväärselt. Sama toit, mis tavaliselt annaks veresuhkru tipu 8 mmol/L-ni, võib pärast treeningut anda tipu ainult 6 mmol/L-ni. Kuid see efekt ei kesta igavesti – mõne päeva pärast, kui pole treeninud, reageerib keha taas samamoodi. Näiteks, kui sa pole viis päeva treeninud, annab sama puder kõrgema tipu. Kas puder on nüüd „halb“? Ei! Lihased ei ole viimasel ajal glükoosi kasutanud ja ainevahetus on stagnenunud. Toit on sama, muutunud on kontekst.

Uni – seitse-kaheksa tundi öösel hoiab insuliinitundlikkuse heal tasemel. Kui magad halvasti, muutub keha insuliiniresistentsemaks ja sama hommikusöök annab kõrgema näidu.

Stress toodab kortisooli, mis tõstab veresuhkrut. Sama toit võib stressirohkel päeval anda kõrgema vastuse.

Kaalulangus – isegi 3-5% kehakaalu vähendamine parandab insuliinitundlikkust märkimisväärselt.

Menstruaaltsükkel mõjutab hormoonide kaudu insuliinitundlikkust. Sama toit annab erineva tulemuse sõltuvalt faasist.

Eelmine söögikord – hommikusöök mõjutab oluliselt lõunasöögi süsivesikute ainevahetust.

Toiduvalik – pool taldrikut köögivilju, sest kiudained toidavad soolestiku baktereid ja aeglustavad veresuhkru tõusu. Küllastunud rasvadest pungil valmistoitude asemel vali täisväärtuslikke süsivesikuid ja tervislikke rasvu. Kaunviljad, täisteratooted, pähklid ja seemned annavad nii valku, kiudaineid kui mikrotoitaineid.

Glükoositipud ei tähenda diabeeti. Isegi kui veresuhkur tõuseb pärast sööki kõrgele, ei tähenda see automaatselt, et midagi on valesti. Oluline on kontekst. Kas treenisid eile? Kas magasid hästi? Kas oled stressis? Mida söid hommikusöögiks? Kõik see, kuidas keha toiduga toimetab, mõjutab.

Janar Säkk

ÜO Tervisemeister toitumisenõustaja, TLÜ õppejõud



Foto: Marie Vändre

Lasteaia traditsioonilise tervisekuu tegemised

☉ Aprill oli Kiili lasteaia jaoks traditsiooniliselt tervisekuu – aeg, mil pööratakse tavapärasest veelgi suuremat tähelepanu tervise ja heaolu toetamisele. Tervisekuu tegevused olid suunatud kogu lasteaia perele: lastele, töötajatele ning lapsevanematele.

MARIE VÄNDRE
lasteaia terviseedendaja

Lastele toimusid tervisekuu jooksul mitmekülgsed tegevused, mis aitasid mõista tervislikemate valikute tähtsust. Mõned näited tegevustest on lasteaia köögi külastus, kus näidati, kuidas valmistada toitu, mida nad igapäevaselt söövad. Lisaks valmistati rühmades erinevaid tervislikke suupisteid. Koolieelikutele toimus esmaabi tutvustus, kus harjutati ka haava sidumist.

Olulisel kohal oli ka liikumine ning perede kaasamine ühistevõttesse. Pered said osaleda seikluskäigul, mille eesmärk oli kutsuda peresid ühiselt liikuma ning avastama

oma kodukoha põnevaid paiku. Mäng sisaldas küsimusi erinevate paikade kohta ning suunas märkama ümbritsevat keskkonda. Samuti olid rühmad ja pered kaasatud GPS-kunsti loomisesse, mis innustas õues liikuma looval ja mängulisel viisil.

Ka lasteaia töötajatele toimusid tervisekuu jooksul mitmed heaolu ja teadmisi toetavad tegevused. Nende hulka kuulusid näiteks ühised liikumistegevused, sammuväljakutse, esmaabikoolitus, õuesõppe teemaline koolitus ning veel teisedki tervist toetavad ettevõtmised.

Tervisekuu tõi need teemad küll rohkem esile, kuid tervis ja heaolu on olulised väärtused kogu aasta vältel. Neid mõjutavad paljud omavahel seotud tegurid – liikumine, toitumine, uni, turvalisus, vaimne heaolu ning toetav keskkond. Just nende teemade teadlik märkamine ja järjepidev toetamine lasteaia aitab kujundada tervislikke harjumusi ja väärtusi juba varases eas.

Tegevusi koordineeris lasteaia tervisemeeskond, kelle eesmärk on kujundada tervist väärtustavat ja toetavat keskkonda.

☉ VANEMAEALISTE NÕUKOGU KÜSIB

KÜSIMUS: Kuidas kaitsta enast kelmuste eest?

VASTAB piirkonnapolitseinik Enely Meho:

Pangaautomaadist raha võtmisel varjake oma PIN-koodi, ärge kandke paberil kaasas oma PIN-koodi ning ärge jagage neid. Ärge jagage Messengeris oma telefoninumbrit, kui te pole kindel, et küsib

õige inimene. Kelmade telefonikõned tuleb kohe katkestada.

„Elektrimehed“ kui uus kelmuse liik on praeguseks teadaolevalt toimunud Tallinna kortermajades. Kui elekter korterist kaob, siis helistage kõigepealt Elektrilevisse, kortermaja koridoris samaaegselt viibivat nn elektrikut ärge korterisse lubage. Kelmide suur soov ongi pääseda korterisse ning saada sellest ülevaade ning raha välja petta.



Alusta päeva tervislike ja värviliste hommikusöökidega. Foto: Janar Säkk



Üle 800 kontserdi ja viimane kummardus

☉ Kiili vanamuusikaansambel on ligemale veerand sajandi jooksul kasvanud väikesest õpilasgrupist rahvusvahelist tähelepanu pälvinud kontsert-kollektiiviks. See on olnud oma moodi ime. Üle 800 kontserdi andnud ansambel lõpetab oma teekonna tänavu juunis Itaalias Cremona festivalil, kuid enne seda astub veel viimast korda kodupubliku ette Tallinna rae-kojas.

Ansambli esimene avalik esinemine toimus 2003. aasta mais Tallinnas Rootsi Mihkli kirikus. Lisaks sadadele kontsertidele on salvestatud kolm CD-plaati. Keskaja ja renessansi muusikapärandiga sai aastate jooksul tutvustada ning väärtuslikke lavakogemusi omandada üle poole sajaku kohaliku noore. Mõne muusiku teekond ansambli kesksis pikki aastaid, mõnel teisel piirdus vaid põgusa paarikuisega katsetusega, nii kuidas kellelgi huvi, võimekust või pingetaluvust jagus. Aktiivne kontserttegevus eeldab suurt pühendumist, sageli tihedaid ja pikki proovipäevi. Iga muusiku roll on asendamatu ja vastutus suur. Lavale tuleb minna parima ettevalmistuse ja kunstiküpse kavaga. Rõõm tulemustest tasub pingutused kuhjaga.

Noorteesambli omasele vahetule aegajalt mängijate koosseis. Õpilased kasvavad suureks, lähevad ülikooli, mujale elama. Paari ulatuslikuma pereheitmise aegu olen mõelnud, et kas ja kuidas edasi... Ent alati on ilmunud järgmised noored huvilised ning professionaalide ja solistide eeskujul näljal on aina uued liitujad kiirelt lavaküpseks saanud.

„Mõnel aastal on paralleelselt tegutsenud pisikeste ansambel ehk minivanamuusikud. Ka nendega oleme toreid lühikontserte ja isegi väljasõite ette võtnud: Saaremaale, Väana mõisa, Padise kloostrisse. Mõnedki „minid“ on osutunud hiljem väärtuslikeks staarmängijateks ansambli põhikoosseisus. Leidub neidki, kes lausa mitu eluetappi koos ansambliga on veetnud, nagu näiteks Tiina Petrov ja Marten Meibaum.“

Juhendaja jaoks on põnevaim töö sobiva repertuaari valimine. Programmis olevad lood peaks arendama ansambli kultuurilist silmaringi ning pakkuma eri tasemel muusikutele piisavalt tehnilisi väljakutseid. Samal ajal peab kontsertvalmidusse „küpsetatav“



Padise kloostris CD plaadi fotosessioonil 2016. aastal.

Foto: Annika Phillips



Hispaanias Montserrat kloostri õuel, 2017. aastal. Foto: erakogu



Vanamuusikud 2021. aastal.

Foto: erakogu

tunnijane kava olema kõitev ja kaasaaharav ka publikule. On suur rõõm, et ikka ja jälle oleme jõudnud tasemele, mis võimaldab ette kanda renessanssmuusika keerukaid polüfoonilisi kantsoone, esitada tehniliselt virtuoosoid rütmikaid tantsulugusid või siis hoopis väljapeetud süvenemist eeldavaid vaimuliku muusika pärleid, keskaja palverändurite lugusid jne.

Kiili vanamuusikaansambli firmamärgiks on saanud särav koostöö eri vanuses ja n-õ kaalukategoorias muusikute vahel. Noorte õppurite ja tipptasemel professionaalide võlvat paindlikku koosmusitseerimist ning elavat lavalist olekut on imetletud eriti välismaistel kontserdilavadel. Meil on olnud au esineda koos suurepärase solistidega: Tõnis Kaumann, Karis Trass, Kädy Plaas, Eve Kopli Scheiber, Maria Staak jt. Meie praegune põhisolist on laulja ja tšellomängija Marten Meibaum.

Ansambel on esinenud lugematutes mõisates, kirikutes, raekodades, raadios, televisioonis ning sagedastel kontsertreisidel Soomes ja Rootsis, samuti

Hispaanias, Iirimaal, Inglismaal, USA, Kanadas, Norras, Kreekas. On tehtud koostööd kodumaiste tippmuusikutega (Hortus Musicus jt) ja välismaiste kollektiividega Yorkis, Bergenis, Galways jm.

Lisaks on korraldatud üle saja vanamuusikat tutvustava koolikontserdi. Suur rõõm on olnud pakkuda noorele publikule kultuurikogemust ja mõtteainet sajanditetaguse kunsti abil, mille väärtus ei seisne mitte üksnes vanaduses, vaid eeskätt sisus, millest ta kõneleb.

Pea ansambliga toimunud oma elutööks. Lisaks kunstilistele ja pedagoogilistele väljakutsetele on tihti tulnud olla reiskorraldaja, bussijuhi, kokatädi, varustaja või hoopis ajalooliste kostüümikavandite kujundaja rollis. On olnud igakülgset arendav aeg.

Ansambel annab oma viimase kodumaise kontserdi Tallinna raekojas 17. mail kell 17.00. Kontserdi piletitulu läheb meie juunikuise Itaalia kontsertreisi toetuseks. Oleme kutsunud Cremona festivalile, kus paneme Kiili

vanamuusikaansambli ajaloole punkti.

Juba tark Koguja ütles, et igaks ajaks on oma aeg. On olnud rõõm ansambel ellu kutsuda, arendada ja kontsertlavadel ning reisidel Kiili nimele tuntust koguda. Täna olude valgusel näib olevat aeg joon alla tõmmata.

Aitäh kõigile mängijatele, lauljatele, lapsevanematele, toetajatele, soojale publikule. Aitäh Kiili kunstide koolile ja senistele vallavalitsustele ning Eesti kultuurkapitalile mitmekülgse toetuse eest! Aitäh, Sirlle Piisang ja Vambo Kaal, kes te paarikümne aastat tagasi tookordse noore õptaja rohketel lennukatele ideedele öla alla panite!

Meie Facebooki leht ja videod YouTube'is on jätkuvalt vaadatavad. Klassikaraadios kõlavad lood meie plaatidelt ilmselt edaspidigi. Sajanditevanused väärtused ei kao. Olen kindel, et keskaegsed müürid peavad veel kaua vastu, neile tasub toetuda.

Heili Meibaum

Kiili vanamuusikaansambli juhendaja

MEENUTUS

Meenutab

Tiina Petrov (end. Mäe)

Olen ansambelis mänginud umbes kaksikümne aastat, algul õpilaseks, hiljem tudengina ja nüüd täiskasvanuna. See on olnud väga põnev, kasvataja ning silmaringi tohutu avardav aeg. Mäletan siiani oma esimest kontserti ansambli liikmena. Oli kevad, esinesime Põltsamaa kirikus. Elavalt on mees kontserdi järgne väsimus uude vastutusrikast ja täiesti teistmoodi tegevusest. Rikkalikke kogemusi andsid suvekonsertid ajaloomuuseumis kruisisturistidele, esinemised mõisates, plaatide salvestused.

Vanamuusikaansambel hoidis sõpru koos ka pärast põhikooli lõppu, kui osad meist liikusid õppima linna koolidesse. Ükskõik, mis parajagu noore inimese elus toimub, teispäeva õhtul kell seitse saime Heili klassis kokku ja tegime proovi.

Tore on olnud esineda erinevates Eesti koolides. Koolikontsertide kadu on olnud Heili poolt meisterlikult üles ehitatud. Põnev on jälgida, kuidas alul ehk veidi äraootavad ja skeptilised õpilased on kontserdi edenedes aina enam huvitatud ning lõpuks siiralt vaimustunud.

Kõige eredamad mälestused on siiski välisreisidelt. Esimesed käigud Soome, Kiili sõprusvalda Askolasse, üle mere Rootsi, esinemine Iirimaal Galway vanamuusika festivalil, kontserdid Hispaanias, USA ja Kanadas. Nii palju rikastavaid kogemusi, mille eest olla tänulik Heilile ja Kiili vanamuusikaansambli! Aitäh!



Pärnus Ammende villas, muusikafestival 2018. aasta augustis. Foto: erakogu

HARJUMAA PÕLVKONDADE ja XXI PAKNA TANTSUPIDU

„JÄTAME JÄLGI“ 24. mail 2026
Kiili vallas Olev Ranniku nimelisel Kiili staadionil



15:30 RONGKÄIK
16:00 TANTSUPIDU

Peo lavastaja ja Harju Tammede juht on Triin Aas, lasterühmade juht on Liina Eero. Esinevad Harju Tammed ja 1.-2. klassi lapsed ning Kiili ja Saku valla tantsurühmad

Plakati kujundus Triin Aas

Harjumaa põlvkondade ja XXI Paekna tantsupidu „Jätame jälgi“

☉ Iga oma sammuga, iga oma tantsusammuga jätame jälgi hinge, murule, mälestustesse.

Pühapäeval, 24. mail kell 16.00 leiab Kiilis Olev Ranniku nimelisel staadionil esmakordselt aset Harjumaa põlvkondade tantsupidu, kus tantsides kohtuvad Harju tammed ehk särtsakad memmed-taadid ning 1.-2. klassi vahvad tantsulapsed 14-st Harjumaa vallast ja linnast – kokku ligi 600 tantsijat. Traditsioonilise põlvkondade peoga kohtub sel aastal esmakordselt kohalik tra-

aditsiooniline Paekna tantsupidu, mis lisab peole omakorda 100 Kiili valla ja külalisena Saku valla rahvatantsijat. Peo lavastab murule ühtseks tervikuks kõikide Paekna tantsupidude lavastaja, Kiili rahvamaja tantsuõpetaja Triin Aas. Harjumaa lasterühmade juht on tantsuspetsialist ja koreograaf Liina Eero, Harju tammede liigijuht on Triin Aas.

Tantsupeole elneb pidulik rongkäik Kiili rahvamaja eest peoplatsile Kiili staadionile. Kõik on oodatud rongkäigule ja tantsupeole kaasa elama.

Jälgi jätmata ei möödu kellegi elu. Iga elatud hetk jätab meisse jälje. Millised on meie jäetud jäljed? Koos tehke: osaledes, kaasa elades ja aidates, huvi tundes saame jätta oma südamesse rõõmsa, üllatava, mõtliku jälje.

Tule, jälgi mängu! Tule jälgi jälgima! Tule jälgi jätma! Tule pidu nautima! Kiili staadionil 24. mail 2026 kell 16.00.

Triin Aas
peo lavastaja

Gümnaasiumi riigikaitse suund laiendab koostöövõrgustikku

Rahvusvahelise Kiili gümnaasiumi riigikaitse õppesuuna jaoks kindlasti üks prioriteetidest, sest koostöö sarnase mõtteviisiga koolidega aitab õppesuunda edasi arendada ning pakub õpilastele hindamatut kultuurivahetus- ja õppimiskogemust. Sellest lähtudes haarasime rõõmuga kinni võimalusest hakata koostööd tegema Lääne-Prantsusmaa Saint Laurent sur Sèvre'i linnas asuva Saint Gab' erakooliga, millega meid seob sisejulgeoleku valdkond – Saint Gab' õpilased omandavad muu hulgas turva- ja päästevaldkonna teadmisi.

EVE NÕMMIK
riigikaitse suuna koordinaator

Saint Gab' territoorium laiub 19 hektaril keset rohelist ning õppehoonete pindala on 35 000 m², sinna mahuvad nii ajaloolised kui uued õppehooned, kirik ja internaat ning palju erinevaid vaba aja veetmise võimalusi. Koolis on kokku 1950 õpilast (põhikoolist kõrgkoolini), kellest 280 elavad internaadis. Koolipäevad on neil pikad – hommikul kaheksast õhtul viieni, pärast mida tuleb leida aega ka kodutöödeks ja hobideks.

Kiili gümnaasiumit külastas aprilli alguses üheksa turvavaldkonna õpilast vanuses 17–18 ning kaks õpetajat, kellega koos veetsime kolm pikka ja sisukat päeva. Soovisime külalistele tutvustada oma kooli, üheskoos õppida, Eesti loodust avastada ning muudugi ka Tallinna vanalinnas ringi uudistada. Esimene päev möödus Kiilis, kus projekti kaasatud 10.R ja 11.R klassi õpilased Brita Männilaan, Anni Rass, Karina Partasjuk, Günther Koort, Oskar Roosaar, Timo Vösokovski, Rasmus Mattias Hanga ja Oskar



Jalgpallidroonidega on hea alustada.



Külalised Prantsusmaalt proovivad leivasuppi.



Jägala joal.

Vois võtsid enda kanda suure osa päeva sisustamisest. Esmalt tehti kooliekskursioon, seejärel tutvustati slaidiesitlust ja videote abil oma riiki, kodukohta, kooli ja õppesuunda ning saadi üksteisega mängulisel viisil lähemalt tutvustada. Pärast lõunasööki viisid mõlemad koolid läbi töötoa, kus külalised tutvustasid meile korrariikkuja kinnipidamise tehnikaid ning meie neile NATO tähestikku ja selle kasutamist. Päeva lõpetas takistusrada droonijalgpalli droonidega ning suuremate kaitseliidu droonide lennutamine kooli õuealal.

Teise koostööpäeva veetsime õpetaja Sirlle Puusta juhendamisel värskes õhus, avastades Kostivere karstiaala, tutvudes rabamaastikuga Viru rabas ning külastades Jägala juga. Maa-aluste jõgede tekitatud karstiaala pani nii kohalikel kui külalistel silmad särama, sest selliseid salapäraseid koopaid, kivimite moodustisi ja ootamatutes kohtades maapinnale jõudvat vett ei näe just iga päev! Samavõrra tekitas elevust võimalus Eesti rabamaastikku avastada, vaadetornist avanevat vaadet imetleda ning muudugi ka looduses tule süütamist õppida ja vorstikesi grillida.



Oskarid õpivad käeraudu kasutama.

Fotod: erakogu

Kolmanda koostööpäeva esimene pool oli meie UNESCO maailmapärandisse kuuluva vanalinna päralt. Kasutasime linnas seiklemiseks ja keskaegse elu-oluga tutvumiseks Tallinna linnamuuseumi loodud orienteerumismängu, mis viis meid paljudesse põnevatesse paikadesse ja andis kõigile hulganisti uusi teadmisi. Seejärel suundusime kaitseliidu küberkaitseüksusesse, kus tutvusime kaitseliidu tegevusega, õppisime ühendama vanaaegset telefoni ja saime teada, kuidas varjuda termokaameraga droonide eest.

MULJED

Õpilaste muljed

Anni: Prantslastega kohtudes sain teada, et inglise keele kasutamine on nende jaoks vähem levinud, kuna suurem osa meediast on prantsuse keeles, mistõttu on ka praktilist keelekasutust vähem.

Oskar V: Mulle meeldis tutvuda nende söömiskommetega ja teada saada, milliseid erialaaineid nad gümnaasiumis õppinud on. Tore oli nendega koos matkata, rabataimi nuusutada, tuld teha ja kuulata, kuidas prantsuse keel kõlab.

Timo ja Oskar R: Saime teada, et nende koolis käib ligi 2000 õpilast. Nii suure kooli külastamine oleks väga põnev! Samuti oli huvitav, et koolipäev algab seal 8.30 ja lõpeb alles 17.00, mis tundub väga kurnav.

Karina: Prantslased olid aktiivsed ja väga toredad. Nad suhtlesid meeleldi ja üritasid inglise keeles rääkida, isegi kui see neil väga hästi välja ei tulnud. Neile meeldis Eesti loodus ja nad õppisid selle kohta hea meelega. Nende reaktsioon mõnele meie toidule (nt leivasuppile) oli väga naljakas, aga nad olid tublid ja vaprad, et üldse proovisid. Nad proovisid esimest korda ka kartulisalatit ja võib julgelt öelda, et see neile maitset!

Lõpetasime projekti ühise söömaajaga, mille käigus sai vahetada nii muljeid kui kontakte, et koostöö saaks jätkuda ka edaspidi.

Prantsuse külalised olid siiralt tänulikud, et said võimaluse näha Eestit läbi kohalike silmade ning külastada kohti, kuhu turistid tihtipeale ei satu. Saime kinnitust, et avatud olek, sõbralikkus ja soov üksteisest rohkem teada saada ühendavad inimesi olenemata soost ja rahvusest. Loodame, et meil õnnestub Saint Laurent sur Sèvre'i ka vastukülaskäigule minna!

Kunstide kooli õpilaste head tulemused konkurssidel

Kõige agaramalt on konkursse külastanud meie vaskpilliõpilased õpetaja Jaan Mesi klassist. Märtsis toimus Lätis Mārupes konkurss Wind Stars 2026. Seal osalesid videosalvestustega trombooniõpilased Markus Sädeme ja Kristjan Paakspuu. Tulemused olid head. Kumbki poistest saavutas oma vanuserühmas III koha.

KALEV VAIDLA
kunstide kooli direktor



Plokkflöödimängijad Kostiveres.

Teine rahvusvaheline võistlus toimus samuti aprillis, kus osalesid Jaan Mesi õpilased video teel. Leedus Vilniuses toimunud konkursil Wings of Music 2026 oli võistlustules suisa viis õpilast: Uku Nurmetal (trompet), Sander Berggrünfeldt (trompet), Priit Johannes Paakspuu (trompet), Markus Sädeme (tromboon) ja Kristjan Paakspuu (tromboon). Osaleti küll erinevates vanuserühmades, ent žüriile jäid positiivselt silma kõik Kiili noored muusikud. Uku Nurmeta-

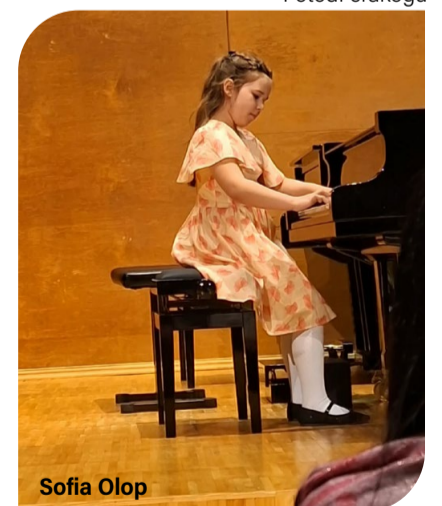
lo sai žüriilt maksimumpunktid ning *grand prix'*. Nii Sander Berggrünfeldt kui Markus Sädeme pälvisid II koha ning Priit Johannes Paakspuu ja Kristjan Paakspuu III koha. Mõlemal konkursil oli kontsertmeistriks Irina Oja. Märtsi lõpus olid Loode-Eesti regioonis võistlustules ka noored pianistid. I–III klassi õpilased osalesid 25. märtsil Keilas toimunud konkursil ning IV–VII klassi õpilased 21. märtsil Sakus aset leidnud võistlusel. Kokku osales Kiilist kuus õpilast õpetajate Tiia

Koppeli ja Sirlle Piisangi klaveriklassist: Sofia Olop, Maru Mehis Laurits, Mikk Rull, Loore Isabella Binsol, Iti Eliise Vöhmar ja Robert Kaasik. Rohkem kui pooled osalejatest leidsid oma vanuserühmas ka žürii poolt tunnustamist: Loore Isabella Binsol – II koht, Sofia Olop – III koht, Maru Mehis Laurits – diplom, Robert Kaasik – diplom.

27. märtsil toimus Viljandi pärimusmuusika aidas Eesti pärimusmuusika keskuse korraldusel XVIII üleriigiline võistumängimine. Sel korral oli võist-



Loore Isabella Binsol



Sofia Olop

lemas ka kunstide kooli esindajana õpetaja Tiina Vaalma õpilane Oskar Arukask. Kuigi esitus ei pälvinud sel korral auhinnalist kohta, siis tuld võistumängult tagasi hea tuju ja sületäie põnevate lugudega, mida õppima sooviks hakata.

28. märtsil toimus Kostiveres Loode-Eesti regiooni konkurs noortele plokkflöödimängijatele. Sel aastal olid Kiilist võistlemas kaks õpetaja Heili Meibaumi plokkflöödiklassi õpilast – Anna Moorats ja Artur Kaasik. Kont-

sertmeistrina saatis õpilasi laval Ädu Laur. Esitused õnnestusid oma vanuserühmas väga hästi nii Annal kui Arturil ja žürii hindas nende mängu kõrgelt. Nii Anna kui Artur pälvisid oma vanuserühmas I koha.

Suurem konkursihooaeg on selleks kevadeks möödas, ent üht-teist põnevast on veel tulemas. Palju õnne kõigidele konkursil käinud õpilastele! Suur aitäh ka kõigile õpetajatele, kontsertmeistrile ja vanematele õpilaste juhendamise ja toetamise eest.

Fotod: erakogu



Võrkpallurid murdsid end taas üle aastate hõbedasse finaali

EstNor/Kiili meeste esiliiga võrkpallimeeskond alustas möödunud hooaega uue peatreeneri ja täienenud koosseisuga ning lõpetas selle märksa kõrgemal noodil, kui põhiturniiri kuues koht esialgu lubas. Hooaja edenedes üha kindlamaks ja võitluslikumaks muutunud Kiili mehed murdsid end pärast üheksa-aastast pausi taas esiliiga finaali, pakudes kodupublikule mitu meeldejäädavat võrkpalliõhtut.

KRISTO MEIUS

EstNor/Kiili võrkpallimeeskonna treener ja asutaja

EstNor/Kiili võrkpallurid alustasid möödunud hooaja ettevalmistustega eelmise aasta augustis. Meeskonnaga liitusid Kiili omad SK TATSI noored kasvandikud Romek Meius ja Kaspar Vares ning Pärnu kõrgliiga tiimist Jõrgen Vanamõisa. Enamus eelmise hooaja pronksi võitnud meeskonnast jäi alles, mis andis lootust headeks tulemusteks ka uuel hooajal. Meeskonda asus uue peatreenerina juhendama Eesti võrkpalli meeste koondisessegi kuulunud ja seal liberopositsioonil mänginud Asko Esna.

Eesti karikavõistlustel viis EstNor/Kiilit loos veerandfinaalis kokku Võru Barruse meeskonnaga, kus tiim sai ennast proovile panna kõrgliiga meeskonna vastu ja tunda Võru kodusaalis korralikku kõrgliiga mängu hõngu n-ö karukoopas, koos tuliste fännide, trummarite ja kõige muu sinna juurde kuuluvaga. Vastupanu osutati korralikult, aga geimivõiduni seekord veel ei jõutud. Väikese karika veerandfinaal viis kokku Tallinna ülikooli (TLÜ) meeskonnaga, kes näitas oma kõrget taset ja lõpetas seega EstNori karikahooaja.

Meeste esiliiga põhiturniir kulges

kogu aeg üles-alla, kus tabeli tagumise poole meeskondi õnnestus võita, samas kui esimese poole meeskondade käest tuli meeskonnal enamaltjaolt kaotusega lahkuda, ehkki paljudel kordadel 2 : 3 napikaga. Ainult eelmise aasta hõbedane meeskond EMÜ/Embach oli see, keda põhiturniiril kahel korral võideti. Põhiturniiri lõppedes jäi EstNor/Kiili kohaks tabelis kuues koht, mis tähendas, et veerandfinaalides mindi vastamisi põhiturniiril kolmanda koha saavutanud Struktura/Tartu vald meeskonnaga vastu. Kaks põhiturniiri kohtumist lõppesid Kiilile 0 : 3 ja 1 : 3 kaotusega.

Veerandfinaali esimeses mängus Kiili spordihallis õnnestus EstNori mäng Structura vastu täielikult ja seega suudeti tänu kodupubliku toetusele soosikuid üllatada 3 : 0 võiduga.

Nädal hiljem toimunud korduskohutumis Kõrveküla spordihooones nägi saali kogunenud rohkearvuline publik tasavägist võitlust kahe võrdse meeskonna vahel, kus EstNor/Kiili mehed olid siiski natuke kindlamad ja võisid 3 : 1 võidu järel rõõmu tunda poolfinaali jõudmise üle.

Poolfinaal viis tiimi kokku eelmise hooaja hõbedase EMÜ/Embach meeskonnaga. Kodusaali ja fännide toel tegi meeskond oma hooaja ühe ilusaima mängu ja tasuks oli magus 3 : 0 võit. Korduskohtumist, millest kujunes tõeline põnevusetendus, tuli lausa kaks nädalat oodata. Maaülikooli spordihooones toimunud mängus võitsid meeskonnad geime kordamööda ja punkt-punktis mäng jätkus ka viiendas geimis, kus EstNor/Kiili 14 : 13 eduseisus lõpetas Hindrek Pulga pommlöök mängu ja peale 9-aastast pausi ja pikka ootust oli EstNor/Kiili taaskord finaali jõudnud.

Finaali vastaseks nagu ka 2017. aastal oli TLÜ meeskond. Esimene mäng TLÜ spordihooones kujunes põnevaks lahinguks, kus kodumeeskond

pani oma paremuse maksma alles viiendas geimis ja seda 15 : 11 seisuga.

Finaalseeria teine mäng Kiili spordihallis, kuhu oli kogunenud täismaja pealtvaatajaid, lõppes kahjuks kodumeeskonna 0 : 3 kaotusega. Kusjuures teine geim oli tõeline maratongeim, mis kestis 41 minutit ja lõppes seisuga 36 : 38. Ei mäletagi, et Kiili võistkond kunagi nii pikka geimi oleks mänginud. Suured tänud saali kogunenud publikule, kes meile häälekalt kaasa elasid. Kolmas mäng TLÜ spordihooones toimus 25. aprillil. Seeria kolmandas kohtumises võitis põhiturniiril kuuenda koha teeninud EstNor/Kiili teise ja neljanda geimi, kuid ülejäänud kolm kuulusid kodusaalis mänginud Tallinna ülikoolile, kes tuli magusa 3 : 2 (25 : 10, 14 : 25, 25 : 20, 18 : 25, 15 : 11) võiduga meistriks.

Esiliiga lõplik paremusjärjestus: 1. Tallinna ülikool, 2. EstNor/Kiili, 3. Eesti Maaülikool/Embach, 4. Advokaadibüroo Premium/Rae vald, 5. Struktura/Tartu vald, 6. BMF/Rakvere võrkpalliklubi, 7. Pärnu SK/VK, 8. E-Lux Tallinn ja 9. IMsport/Türi SK.

Kokkuvõttes jädi meeskonna sooritusega igati rahule, seda enam, et põhiturniiri 6. koht suureks optimismiks põhjust esialgu ei andnud. Meeskonna mäng paranes hooaja edenedes järjest sujuvamaks ja võitluslikumaks, mis võimaldaski head tulemuste saavutamist. Tulemuste taga on alati palju inimesi ja ettevõtteid, kes oma tegevuse ja toetusega võistlemise võimalikuks teevad. Suured tänud EstNorile ja Kiili vallale meid toetamast. Täname Kiili varahalduse inimesi Kaupo Kütti ja Toomas Ellmanni – meie saal on alati laitmatult ette valmistatud ning trenni- ja mängugraafikud paigas. Suured tänud Kristiina, Marit ja Anna – igaüks teist on erineval moel meie õnnestumistele palju kaasa aidanud.



Vallarahva sportmängude padelturniiri esikolmik: 1. Andrese, 2. Äärekad, 3. Lähkse.

Foto: Oliver Berezjuk

Padel pakkus pinget

19. aprillil toimus Luige Padel+ Eventuse väljakutel Kiili vallarahva XIX sportmängude kolmas ala – padelturniir, mis tõi kokku arvestatava hulga spordihuvilisi.

TOOMAS ELLMANN
spordijuht

Kokku osales turniiril 20 võistkonda, mis jagati nelja-viieliikmelisse alagruppi. Selline formaat tagas kõigile osalejatele piisavalt mänguaega ning võimaluse end erinevate vastaste vastu proovile panna.

Alagrupimängud kujunesid pingeliseks ja tasavägiseks, kus iga punkt ja geim mängis olulist rolli lõpliku paremusjärjestuse kujunemisel. Iga alagru-

pi võitja pääses edasi mängima 1.–4. kohtale, samas kui ülejäänud võistkonnad jätkasid omavahelist heitlust järgmiste kohtade nimel (5.–8., 9.–12. jne). Selline süsteem võimaldas kõigil tiimidel lõpuni motiveeritult mängida, kuna välja mängiti kõik kohad.

Turniiri esikolmik:

I Andrese
II Äärekad
III Lähkse

Kõik kolm võistkonda näitasid kõrget taset, head koostööd ja kindlat mängu kogu turniiri vältel. Suur tänu kuulub kohtunik Reelikale ning Ainarile, kes aitas koostada mängude tabeli ja kõige muuga toimetada.

Maikuu kohtume taas vallarahva sportmängudel 17. mail, kui toimub laste kombineeritud teatevõistlus ning Mõlkky.



Kiili Pantrid Prahagi Eaglesi pesapalliväljakul 16. aprillil 2026. aastal. Foto: erakogu

Noored mängisid pesapallis tublile tulemusele

Pesapalliklubi Kiili Pantrid osales aprilli keskel noorteklassi U-14 Pony liiga suurturniiril Prahas.

TAUNO KOPPEL
Kiili Pantrite treener

Pantrid loositi ameerika pesapalli Pony liiga – Euroopa regiooni A-alagruppi koos Saksa Akadeemia, Hollandi Future Star Akadeemia ja Holland Jays võistkonnaga. Kokku osales 16.–19. aprillini kestnud turniiril selles vanusegrupis neljas alagrupis 18 võistkonda üle Euroopa. Pantrid kaotasid küll esimese mängu, hiljem selle turniiri koguvõitjale Saksa Akadeemiale suurelt 15 : 0, kuid mängisid kogu turniiri vältel teiste võistkondadega nagu võrdne võrdsega. Võideti Hollandi Future Star Akadeemiat 12 : 8. Kaotati Holland Jays klubile napilt tulemusega 7 : 6, kus Karl Marten Koppel lõi pantritele

esimese Pony Liiga Home runi (löök üle väljaku, millele järgneb vaba jooks läbi kõigi pesade kuni kodupesani, mille tulemusel saab võistkond punkte) ja Sloveenia pesapalliklubile Angels Trnavale tulemusega 5 : 3. Pantrid mängisid hästi nii söödumäel (Markus Sädeme, Johannes Ilves, Timo Inkinen, Karl Koppel), kui ka rünnakul (löömas). Pantrid tulid turniiril 11. kohale, mis on märkimisväärne kõikide suurriikide pesapalliakadeemiate kõrval nagu Hispaania, Saksamaa, Inglismaa, Tšehhi, Sloveenia, Holland, Leedu.

Kiili Pantrite võistkonnas mängisid peamiselt Kiili noored: Karl Marten Koppel, Markus Sädeme, Romet Sädeme, Ralf Sädeme, Deniss Sepp, Trevon Mõts, Johannes Ilves, Rasmus Sökk, Timo Inkinen, Henry Kellamov, Georg Rüütel ja Dexter Campbell.

Pantrite tegemistest saab lugeda nende Facebook'i lehel: Baseball Club Kiili Panthers



EstNor/Kiili võrkpallimeeskond jõudis meeste esiliigas üle üheksa aasta taas finaali ning pälvis hõbemedali.

Foto: Dովilė Stirbytė

Kliimamuutused ja heitlikud ilmad: ettevõtja ABC

ILM POLE MUUTUB? HULLU!



☉ Kliimamuutused on kaasaja paratamatu reaalsus. Seda muuta ei saa, kuid saame olukorraga kohaneda. Kiili vallavalitsus on tellinud ekspertidelt analüüsid, et kaardistada, milles kliimamuutused just meie piirkonnas kõige tõenäolisemalt väljenduvad. See ülevaade ilmus Kiili Lehe eelmises numbris.

Kõige tähtsam on teada, et muutemiseks pole põhjust. Kliimamuutused meie piirkonda ohtlikult ei mõjuta. Kuid paratamatult muudavad raskemini prognoositavate ilmad, sagedasemad tormid ja paduvihmad, äärmuslikumad suvekuumad ning heitlikud talved elu ebamugavamaks.

Selles ja järgmistes numbrites võtame kokku asjatundjate soovitusid, kuidas saab kliimamuutuste mõju oma igapäevaelule mõistliku pingutusega leevendada iga Kiili valla ettevõtte, korteriühistu ja eramaja omanik. Käesolevas numbris on fookuses ettevõtlikud.

Kliimamuutuste mõjud ärile: kasavad nii riskid kui kulud

Kliimamuutused väljenduvad Kiili vallas ennekõike selles, et äärmuslikud olud võivad võimenduda ja ettearvamatus suureneb. Suvi võib esineda

pikema ja intensiivsema kuumalaineid, kui õhk ei jahtu maha ka öösi. See võib nõuda tootmis- ja laohoonetes laialdasemat jahutussüsteemide paigaldamist.

Tormid tõenäoliselt sagenevad, ägenevad ja tekivad ootamatult, mis võib tekitada kahjustusi hoonetele ja taristule. Sama mõju võib olla sagedasematel vihmaperioodidel. Nii tormid kui vihmad võivad tuua kaasa elektrikatkestusi.

Suurem negatiivne mõju on muutuval ilmaoludel põllumajandusele. Lisaks kõiguvale temperatuurile ja raskemini prognoositavate vihmaoludele sagenevad põuad. Ilmastiku muutus toob kaasa uusi võõrliike, kelle seas on kahjureid. See kõik võib vähendada saagikust.

Lahendused: kulude optimeerimine ja veel parem kriisikindlus

Kliimamuutused toovad ilmselt paljudele ettevõtetele kaasa uute investeeringute vajaduse, et mõjudega kohaneda. Samal ajal võimaldab suurem kliima- ja keskkonnateadlikkus leida ka kulude optimeerimise kohti. Vähendades ettevõtte kliimamõju, võib olla võimalik säästa raha, et katta vältimatute kliimamuutustega kohanemise kulu.

Selle jaoks on üks viis hoonete energiaklassi parandamine. Esimene samm

on teha energiaaudit, mille põhjal saab koostada hoonete renoveerimise ja elektrisüsteemi uuendamise plaani. Samuti tasub analüüsida võimalusi uuendada elektrit tarbivaid paigaldisi ja seadmeid, asendades olemasolevad samm-sammult säästlikumate alternatiividega.

Tootmisettevõtte puhul on võimalik säästa raha tõhusama materjalikasutusega. Võib olla tootmisjätkes protsessi mõnes etapis ära kasutada või suunata need ringlusse, et neid saaks kasutada teised. Vähendada saab ühekordseid pakendeid, et säästa raha ja ühtlasi keskkonda.

Energiamahukama ärimudeli puhul on tõenäoliselt tasuv üleminek osaliselt ise elektri tootmisele, näiteks päikesepaneelidega. See on pikas perspektiivis soodsam, keskkonnasõbralikum ja muudab ettevõtte ka kriisi korral rohkem sõltumatuks.

Äärmuslikud ja prognoosimatud ilmastikuolud võivad tabada kui tahes energiaefektiivset ja suvekuumuseks või sügisvihmadeks valmis ettevõtet. See on täiendav põhjus, miks tegeleda oma ettevõtte kriisikindlusega, mõelda läbi plaanid ja panna valmis vajalikud seadmed ning varud.

Kokkuvõttes ei too kliimamuutused Kiili valla ettevõtetele kaasa ühtegi raskust, mis ei oleks aegsasti ja teadlikult tehtud ettevalmistustega ületatavad. Meid ei ähvarda kõrbestumine, merevee taseme tõus ega muud sellise kategooria ohud. Sellega, mis tuleb, saame hakkama nii ettevõtluses kui ka kodude ja avaliku ruumi puhul. Seetõttu on ka Kiili valla loosungiks kliimamuutusteks valmistumiseks: „Ilm muutub? Pole hullu!“.

Projekti „Lääne-Harju, Saku ja Kiili valla kliima- ja energiakava täiendamine ja teavitustöö“ kontakt: keskkonnanõunik, margit.kuulmann@kiilivald.ee

Kiili vallavalitsus



Märka ja esita kandidaate konkursile „Kaunis kodu“

☉ Kiili vallavalitsus kuulutab välja heakorrakonkursi „Kaunis kodu“, mille eesmärk on väärtustada kauneid kodaedu, hoolitsetud elukeskkonda ja inimesi, kes oma koduümbruse korrastamisse südamega panustavad.

Kandidaate saab konkursile esitada 7. juunini. Ootame ettepanekuid nii individuaalelamute kui ka kortermajade kategoorias.

Kandidaadi võib esitada iga valla elanik, andes sellest teada e-posti aadressil info@kiilivald.ee või telefonil 679 0560. Enne kandidaadi ülesseadmist palume sellest võimalusel rääkida ka esitatava objekti omanikuga.

Eriti ootame aktiivset märkamist külaseltsidelt – aidake üles leida oma kandi kaunimad kodud ja koduümbrused, mis vääriwad tunnustamist.

Konkursil hinnatakse objekti üldist hooldatust ja sobivust ümbritsevasse keskkonda/maastikku, haljastust (lilled, hekid, puud jne), dekoratiivele-

KIILI VALD

Kiili vallavalitsus kuulutab välja konkursi

KAUNIS KODU

Konkursi kategooriad:

- individuaalelamud
- kortermajad

Hindame:

- üldmuljet ja ruumilist tervikkust
- haljastust (lilled, hekid, puud jne)
- dekoratiivelemente (sepised, skulptuurid, välikaminad, kiviaiad jne)
- originaalsust ja koha eripära ärakasutamist

Ootame märkama ilu, mida meie ümber luuakse!



Kandidaate ootame kuni
7. juunini 2026
Tel: 679 0260
info@kiilivald.ee

mente (sepised, skulptuurid, välikaminad, kiviaiad jne) ning tervikmuljet. Esitatud objekte hindab Kiili vallavalitsuse moodustatud komisjon, kes tutvub objektidega ja esitab parimad kinnitamiseks vallavalitsusele.

Kõiki konkursil osalejaid tunnustatakse tänukirjaga. Lisaks autasusta-

takse kategooriate parimaid seinaplaadiga ning parimatele kinnistutele antakse rahalised auhinnad.

Märkame koos ilu, mida meie ümber luuakse!

Sigrid Filjakov
valla heakorra järelevalve spetsialist

Hoiaime oma lemmikud turvaliselt kodus

☉ Kevad ja soojemad ilmad toovad inimesed rohkem õue liikuma, kuid samal ajal jõuab vallavalitsuseni ka teateid hulkuvatest koertest ja kassidest. Lemmiku turvalisuse eest vastutab alati omanik – seetõttu tasub üle vaadata, et koduõu oleks loomale turvaline ning vajalikud andmed, sealhulgas mikrokiibi info, registreeris korras.

Astast 2009 kehtib Kiili vallas koerte, kasside ja teiste loomade pidamise eeskiri, milles on sätestatud mitmed nõuded loomapidajale.

Lemmiku territoorium peab olema piiratud nii, et lemmik sealt välja ei pääseks. Inimesed liiguvad palju värskes õhus ringi ning paraku jõuab meieni murelikke kõnesid hulkuvatest loomadest. Palume loomaomanikel olla hoolsad ja võtta tarvitusele meetmed, et kass või koer ei

pääseks territooriumilt välja.

Kiili vald teeb koostööd Loomade hoiupaigaga ning sageli tuleb hulkuvad loomad toimetada varjupaika. Kui omanik soovib varjupaigast oma looma tagasi saada, peab ta tasuma looma varjupaika toimetamise kulud, hoiupäevade eest ning muud kulud sõltuvalt looma seisundist.

Siinkohal tuleb ka tänada Kiili valla elanikke, kes läbi sotsiaalmeedia kanalite jagavad informatsiooni hulkuvatest loomadest.

Hulkuva looma aitab kiiremini tuvastada mikrokiip, kuid kiipimisest pole üksi abi. Kiipimisjärgselt tuleb loom ka registreerida kanda, et siduda kiibi number omaniku andmetega. Selliselt on lemmik ja omanik omavahel seotud ning lemmiku sattumisel näiteks varjupaika saadakse kiiresti omanikuga ühendust.

Hoolime oma lemmikutest, hoiaime nad turvaliselt kodus ja välja minnes ka koristame nende järelt.

Sigrid Filjakov
heakorra järelevalve spetsialist

HOIAME OMA LEMMIKUD TURVALISELT KODUS!

Lemmikloomade territoorium peab olema piiratud nii, et lemmik sealt välja ei pääseks.

Kiili vald teeb koostööd Loomade hoiupaigaga. Hulkuvad loomad viiakse varjupaika. Kui omanik soovib varjupaigast looma tagasi saada, peab ta tasuma looma varjupaika toimetamise kulud, hoiupäevade eest ning muud kulud sõltuvalt looma seisundist.

KIILI VALD



KIILI VALD

Kevadine koerte ja kasside vaksineerimine marutaudi vastu LAUPÄEV 30. MAI 2026

10.00- 10.45 KIILI VALLAMAJA EES
11.00- 11.30 LÄHTSE BUSSIPEATUSES
11.45- 12.00 NABALA KESKUSES
12.15- 12.45 PAEKNA BUSSIPEATUSES
14.00- 14.15 LUIGE KESKUSES
14.30- 14.45 MAGISTRAALI JALAKÄIJATE SILLA LUIGE POOLNE OTS (MEREMEHE TN.)

NB! Kaasa

vaksineerimispassid

HIND: 9 EUROT

Koerte katku viiruse, adenoviiruse, paragripi viiruse ja 4 serotüüpi leptospiroosi vastu. Hind 24.- (koos marutaudiga 33.-)

Kasse on võimalik vaksineerida herpesviiruse, kaltsiviiruse ja panleukopeenia viiruse vastu. Hind 20.- (koos marutaudiga 29.-)



Loomaare Heli Suits
Tel. 50 41 060



Saame tutvavaks – Margit Solo

☉ Märtsis liitus raamatukogu kollektiiviga raamatukoguhoidja-kodulooürija Margit Solo, kelle side Kiili ja kohaliku ajaloo ajalooga ulatub aastakümnete tahta.

Margiti pere on Kiilis elanud alates 1969. aastast. Ta on lõpetanud Sausti 8-klassilise kooli, Tallinna 21. keskkooli ning 1992. aastal Tartu ülikooli filosoofia teaduskonna ajaloo eriala. Kogu tema tööelu on olnud seotud ajaloo – ta on töötanud ajalooõpetajana Sausti keskkoolis, okupatsioonide muuseumis ehk tänases Vabamus ning suure osa oma karjäärist arhiivinduse ja dokumendihalduse valdkonnas. Viimased aastad on ta olnud Eesti teaduste akadeemia arhivaar.

Huvi kodukandi ajaloo vastu tekkis Margitil juba põhikoolis. Õpetaja Tiit Viljaku eestvedamisel käidi etnograafilistel välitöödel, kus vesteldi kohalike inimestega ja koguti mälestusi. Kooliajal valmis tal Ardo Niinre juhendamisel uurimistöo toonase kolhoosi Rahva Võit territooriumil asunud arheoloogiamälestistest.

„Kui sul on asja vastu huvi, küll siis jõuab asjaomane teave ka sinuni,“ ütleb Margit. Ta meenutab vestlust Koidula Ameerikasega, kellel oli juttu ühest kõrgemast kivisest kohast Väljamäe ja Kurna vahel. Paika kutsuti Völlamäeks ning pärimuse järgi olla seal nähtud haldjaid. Lugu jäi Margitit saatma aastateks, kuni ta küsis selle kohta valla *grand old man*’ilt, selle aasta „Aastate tegu“ laureaadilt Valdu Nelliselt. Kahe inimese teadmistest hakkas kujunema tervikpilt. „Niimoodi need killukesed korjuvad. Räägi inimestega!“ ütleb Margit.

Uues ametis soovib ta keskenduda Kiili kandi kohapärimuse ja ajaloo talletamisele ning tutvustamisele. Kiili vallavalitsus on juba mitmeid aastaid toetanud valla virtuaalmuuseumi tegemist, kuhu on

koduloolane ning kaitseliitlane Ardo Niinre materjale mitmeid aastaid kogunud ja talletanud. Virtuaalmuuseumisse ongi plaan koondada varasemate uurijate tööd ja materjalid ning teemad, mida Margit ise on aastate jooksul kogunud. Tema sõnul on Kiili piirkonna ajalugu pikk ja pärimus rikkalik ning väärib süsteemset esitlemist.

Margit loodab, et kohalikud inimesed, kellel on mälestusi, fotosid, dokumente või lugusid, võtavad raamatukoguga ühendust. „Kui sa tunned, et sinu elus on olnud teemasid, mida talletada või inimesi, keda mäletada, siis võta raamatukoguga ühendust. Kui kirja panna ei jaks, saame teha intervjuu,“ julgustab ta.

Ajaloo kõrval on Margiti suureks huviks kangakudumine. Ajaloolasena on teda paelunud eelkõige vanad kangad ja muinasaegsete tekstiilide võimalikult tõetruu taasloomine. Möödunud suvel pälvisid tema koitud kangad keskaja päevadel taaskehastajate suulise tunnistuse kui kõige autentsemad, mida nähtud.

Koos õega rajas Margit ka Kosejõe käsitöökooli, mis tegutseb praegu naabervallas Tuhala külas. Seal õpetatakse kangakudumist, nii rahvarõivaste kui rahvuslike pitside valmistamist ja puukäsitööd. Margit ise elab samuti Tuhalas, endise Tuhala mõisa viljakuivatis, mille taastamine on olnud pikk ja järjepidev töö.

„Ise naeran, et maja valis mu välja,“ ütleb ta. 2005. aastal ostetud maakivimüüridest ja katkestatud eterniitkatusega hoonest sai aastate jooksul kodu. „Aga ega see tähenda, et ehitamine lõppenud oleks. Õiged ideed tulevad ikka alles majas elamise käigus.“

Margiti leiab Kiili raamatukogust. Kel on koduloolisi mälestusi, fotosid või dokumente, on oodatud temaga ühendust võtma.

Kristi Lehiste
toimetaja

☉ VALLAVOLIKOGU JA VALLAVALITSUSE ISTUNGITE KOKKUVÕTE

NB! Õigusaktide täistekstide ja lisadega saab tutvuda Kiili vallavalitsuses aadressil Nabala tee 2a, Kiili alev.

VOLIKOGU MÄÄRUSED JA OTSUS

16. aprill 2026

- Kiili Vallavolikogu määrus nr 4 „Kiili Vallavolikogu 09.10.2025 määruse nr 12 „Tunnustamise kord Kiili vallas“ muutmise“.
- Kiili Vallavolikogu otsus nr 8 „Vallavara võõrandamine, 15 Tallinna-Rapla-Türi tee T3“.
- Kiili Vallavolikogu otsus nr 9 „Uue vallavalitsuse liikme kinnitamine“.

VALLAVALITSUSE KORRALDUSED JA MÄÄRUSED

Ehitus-ja planeerimisalased küsimused

24. märts 2026

- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 109 „Kiili alevis Vaska maaüksuse detailplaneeringu vastuvõtmine ja avalikustamise korraldamine“.
- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 110 „Ehitusloa väljastamine puurkaevu rajamiseks Kangru tee 29, Kangru alevik“.
- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 111 „Ehitusloa väljastamine puurkaevu rajamiseks Männisal, Arusta küla“.
- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 112 „Ehitusloa väljastamine üksikelamu püstitamiseks, Männisal, Arusta küla“.
- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 113 „Kiili Vallavalitsuse poolt 03.08.2022 väljastatud ehitusloa nr 2211271/12519 kehtetuks tunnistamine“.

31. märts 2026

- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 120 „Lähtse külas Niidi tee 1 ja Niidi tee 3 detailplaneeringu vastuvõtmine ja avalikustamise korraldamine“.
- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 121 „Ehitusloa väljastamine paariselamu püstitamiseks Kesk-Vaela tn 26, Vaela küla“.

14. aprill 2026

- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 136 „Projekteerimistingimustega Pika kinnistu detailplaneeringu täpsustamine“.
- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 137 „Kiili alevis Suur-Pindle ja Väike-Pindle detailplaneeringu kehtestamine“.
- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 138 „Projekteerimistingimuste määramine ehitusprojekti koostamiseks Kaasiku tn 3, Luige alevik“.
- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 139 „Ehitusloa väljastamine üksikelamu püstitamiseks Looaasa tn 4, Kiili alev“.
- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 140 „Ehitusloa väljastamine üksikelamu püstitamiseks Hundi, Sõmeru küla“.
- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 141 „Ehitusloa väljastamine puurkaevu rajamiseks Anne, Metsanurga küla“.

- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 142 „Ehitusloa väljastamine puurkaevu rajamiseks Lisete, Sõmeru küla“.
- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 143 „Ehitusloa väljastamine puurkaevu rajamiseks Jaana, Paekna küla“.
- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 144 „Ehitusloa väljastamine maasoojus puuraukude rajamiseks Viirpuu tn 3a, Kangru alevik“.

21. aprill 2026

- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 150 „Projekteerimistingimuste määramine ehitusprojekti koostamiseks Kivimäe, Mõisaküla“.
- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 151 „Projekteerimistingimuste määramine ehitusprojekti koostamiseks Nurmelaari, Paekna küla“.
- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 152 „Ehitusloa väljastamine kasvuhoone püstitamiseks Jõeääre, Kurevere küla“.
- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 153 „Ehitusloa väljastamine tee rajamiseks Kooli tänav T2, Kooli tänav T3, Vaikuse tänav T1, Kiili alev“.
- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 154 „Ehitusloa väljastamine kolme korterelamu püstitamiseks ning kaugkütetorustiku rajamiseks Kooli tn 4, Kiili alev“.

Keskkonna-ja maaküsimused

24. märts 2026

- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 114 „Katastriüksuse jagamine ja piiride muutmise, Eestormi ja Paekna tee 6“.
- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 115 „Nõusoleku andmine lepingu „Korraldatud jäätmeveo kontsessioonileping“ nr 9-10.2/71-23 pikendamiseks ning seagaolmejäätmete ja biolagunevate köögi- ja sööklajajäätmete käitlemise teenustasu muutmise“.

31. märts 2026

- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 122 „Kaljula tee 17 katastriüksuse sihtotstarbe määramine“.
- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 123 „Katastriüksuse jagamine ja piiride muutmise, Kaljula tee 14 ja 16“.
- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 124 „Vanatoa tee T1, Vanatoa tee T2, Vana-Altoa tee T1 ja Vanatoa tee 15 sundvalduse seadmine Elektrilevi OÜ kasuks“.

7. aprill 2026

- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 127 „2026. aasta hajasustuse programmi hindamiskomisjoni moodustamine“.
- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 128 „Ehitise peremehetuse väljaselgitamine ja arvele võtmine“.
- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 129 „Vana-Altoa tee 2, Vana-Altoa tee 4 ja Vana-Altoa tee 6 sundvalduse seadmine Elektrilevi OÜ kasuks“.
- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 130 „Vanatoa tee 1, Vanatoa tee 3, Vanatoa tee

4 ja Vanatoa tee 5 sundvalduse seadmine Elektrilevi OÜ kasuks“.

- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 131 „Vanatoa tee 7, Vanatoa tee 9, Vanatoa tee 11 ja Vanatoa tee 13 sundvalduse seadmine Elektrilevi OÜ kasuks“.

14. aprill 2026

- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 145 „Vallavara kasutusse andmine enam-pakkumise korras edukaks tunnistamine“.

21. aprill 2026

- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 155 „Maasoojuspuurauku asukoha kooskõlastamine Looaasa tn 4, Kiili alev“.
- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 156 „Puurkaevu asukoha kooskõlastamine Pärtlepesa, Mõisaküla“.
- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 157 „2026. aasta heakorakonkursi „Kaunis Kodu“ väljakuulutamise ning ajutise komisjoni moodustamine“

Muud küsimused

24. märts 2026

- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 116 „Loa andmine avaliku ürituse korraldamiseks, Filter temposari Kiilis“.
- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 119 „Kiili Lasteaia hoolekogu koosseisu muutmise 2025/2026 õppeaastaks“.

31. märts 2026

- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 126 „Kiili valla 2026. aasta hankeplaani kinnitamine“.

7. aprill 2026

- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 132 „Kiili Kunstide Kooli hoolekogu koosseisu muutmise“.
- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 135 „North Courier OÜ-le reklaami paigaldamise loa andmine asukohaga Sausti tee 2, Kiili alev“.

14. aprill 2026

- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 146 „Loa andmine avaliku ürituse korraldamiseks, Luige vanavara- ja käsitöölaad“.
- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 147 „Loa andmine avaliku ürituse korraldamiseks, Luige Maaelu Näituslaad“.
- Kiili Vallavalitsuse määrus nr 5 „Kriisikomisjoni põhimäärus“.

21. aprill 2026

- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 160 „Kiili valla kriisikomisjoni moodustamine“.
- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 161 „Kinnisvarabüroole UUS MAA reklaami paigaldamise loa andmine asukohaga Ilmapõllu põik 2, Vaela küla“.
- Kiili Vallavalitsuse korraldus nr 162 „Abro Music OÜ-le reklaami paigaldamise loa andmine lähiaadressiga Vaela tee 41, Vaela küla“.

Kiili Rahvamaja

KIRJUDE PERE KEVADKONTSERT

„ÜHESKOOS ON HEA“

ESTINEVAD KIILI KIRJUD SEGARÜHM
KIILI SÄRAVAD SEGARÜHM
KIILI KIRJUD NAISRÜHM
SÕBRAD LÄTIST

9 MAI 2026
KELL 15:00
VAELA LASTEAJA SAALIS
SISSEPAAS TASUTA

1. APRILL-31. MAI 2026
KIILI RAAMATUKOGUS

**KERAAMIKARINGI
NÄITUS**



Loe lähemalt www.kiilikalender.ee

**SEALT, KUS ALGAB
LUGU**

4.-31. MAI
KIILI RAAMATUKOGUS

**KIILI KUNSTIDE KOOLI
EELÖPPE ÕPILASTE
KEVADNÄITUS**

Kiili Kunstide Kool



**OLEV RANNIKU NIMELINE KIILI STAADION
KIILI KEVADLAAT**

**PÜHAPÄEV
24. MAI 2026
11:00-18:00**

TASUTA
SISSEPAAS

TÄNAVAMUUSIKUD / LÕÖTSAL VÄGLASED
KIILI ALEVIS - JÄLGI REKLAAMI!

11:00 LAADA ALGUS
15:30 RONGKÄIK
16:00 HARJUMAA PÕLVKONDADE PIDU / PAEKNA TANTSUPIDU

LAADA LÕPETAB
KIILI KUNSTIDE KOOLI UNISTUSTE BÄND
THE TUBERKULOITED

LISAINFO WWW.KIILIKALENDER.EE



Erahuvikool
Mängides Targaks

**MÄNGUDE LAAGER
15.06-17.06**

Kiili Rahvamajas

- Loomingulised ja liikuvad tegevused läbi teatrimängude
- Ettevõtlus ja teised põnevad lauamängud
- Külastame Q-peale klaasistuudiot ja valmistame liivsöövitus tehnikas kauneid tooteid Kiili OTT laadapäevaks

Lisainfo: Merike Koort
tel: 5266355; info@mangidestargaks.ee
registreerimine
www.mangidestargaks.ee

Loe lähemalt www.kiilikalender.ee



**VANA AKNAKLAASI
KOGUMISRING 16. MAIL**

Kiili Vallavalitsus korraldab elanikelt vana aknaklaasi (lehtklaasi) kogumist ja äravedu.
TEENUS ON KIILI VALLA ELANIKELE TASUTA

Kogumismahutid asuvad järgmistes kohtades:

- PAEKNA KÜLA, bussipeatuse juures kell 9.00-13.00
- KIILI ALEV, katlamaja juures Pargi tänava parklas kell 13.00-16.30
- LUIGE ALEVIK, Kaare ja Sulevi tänava ristmiku lähedal kell 9.00-13.00
- LUIGE ALEVIK, Tammetalu ja Mooni tänavate ringteega piirneval tänaval kell 13.30-16.30

NB! Konteinerisse tohib panna ainult lehtklaasi (st ilma puidust, metallist või plastikust raamideta). Klaasi ja raamide panek konteineri kõrvale maha on keelatud!

Kiili valla laps

Beebipidu toimub 31. mail 2026
kell 11:00 Kiili Rahvamajas

Sündmus on kutsetega



**KIILI PÄEVAKESKUSE
MAIKUU SÜNDMUSED**

Kolmapäeval, 13. mail kell 11.30 väljasõit Kiili vallamaja eest Kirna mõisa tulbiaeda ja Kärü muuseumi (koti näitus, kärude näitus ja ajastu maja). Maksumus 35 eurot (piletid, lõunasöök, buss).

Esmaspäeval, 18. mail kell 12.45 päevakeskuses kohtumine Kiili valla keskkonnanõuniku Margit Kuulmanniga. Teemadeks jäätmete sorteerimine, suur- ja aiapäätmete äravedu jne.

Teisipäeval, 26. mail kell 13.00 päevakeskuses filmivaatamise pärastlõuna. Pakume kohvi, teed ja küpsiseid.

Olete oodatud! Kõigi ürituste kohta saab infot tel. 55589446 Aime Pärn



Adieu
Kiili vanamuusikaansambel

Heili Meibaumi juhendamisel
solistid
Tõnis Kaumann
Marten Meibaum

parimad palad
keskaja ja renessansi päevilt

**17. mail kell 17
Tallinna Raekojas**

Piletid saadaval Fientas ja enne algust kohapeal





Õnnitleme maikuu sünnipäevalapsi

93 HILJE KIVIMÄE
92 EVI KIVISALU
91 SALME NURMBERG
91 LEHTE KÖÖP
90 SIIRI-MAIE RONIMOIS
88 ILME PÖLDSAAR
87 TIIT NÄRMANN
87 EEVA KALDA
86 VIIVI TÖNISMÄE
84 ETHEL BAKHOF
84 LIIS JURAK
83 ARVED ABI
82 KRISTA GILTS
82 HILJU VALLER
80 RENE PARIK
80 NIKOLAI TŠENTROPOV
79 AAVO MIKOMÄGI
79 MAIRE SOMAROKOV
78 TOIVO RÜHKA
78 MAIA LUUS
78 SIRJE LIHTMAA
78 REET VOOLAR
77 VELLO PIHL

77 VALENTIN GORBUNOV
77 JAAN SINISAAR
77 ARDO NIINRE
77 VERA KURAŠOVA
77 TATJANA ZAMKOVAJA
76 LEILI UUDRE
75 ARKAADI SAMAROKOV
75 ERNA BOITSOVA
75 HELVI KIRSS
75 LAINE KÄIGE
70 LJUDMILLA PRANTSUZOVA
65 ANDREI KING
65 MAIMU AUN
65 ÜLLE REILJAN



Õnnitleme uusi vallakodanikke ja nende vanemaid!

9. märtsil Rami Ahmet

Palju õnne, Krisette ja Iskander Ahmet!

22. märtsil Brennan Küket

Palju õnne, Gerli ja Risto Küket!

29. märtsil Ronja Elizabeth Rosberg

Palju õnne, Õie-Mari Aasmäe ja Ragnar Rosberg!!

3. aprillil Melissa Mäger

Palju õnne, Marianne ja Aivar Mäger!

6. aprillil Alfred Philip Ryland-Jones

Palju õnne, Leiu ja Dominic James Ryland-Jones!

6. aprillil Mia Mairi Prisko

Palju õnne, Maris ja Marek Prisko!

08. aprillil Jordan Kask

Palju õnne, Kristel Torop ja Marko Kask!

10. aprillil Frederik Murutalu

Palju õnne, Diana Ossipova ja Riko Murutalu!



DETAILPLANEERINGUD

☉ Lähtse külas Niidi tee 1 ja Niidi tee 3 detailplaneeringu avalik väljapanek Kiili Vallavalitsuses 04.05.2026 kuni 24.05.2026

Planeeritav maa-ala asub Harju maakonnas Kiili vallas Lähtse külas.

Planeeringuala suurus on 151037 m².

Planeeritaval maa-alal kehtib:

- Kiili valla üldplaneering
- Kubja kinnistu detailplaneering (DP0174)

Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on Lähtse külas Niidi tee 1 (30401:003:0644) ja Niidi tee 3 (30401:003:0660) katastriüksuste jagamine ja moodustatud kruntidele ehitusõiguse määramine.

Täpsem maa-ala lahendus antakse kinnistute osale, mis jääb väljapoole turbamaardla osa. Turbamaardla alale pole elumute planeerimine lubatud, jääb maatulundusmaa sihtotstarve ja alale tuleb ette näha piirkonda teenindav rekreatsiooni ala.

Detailplaneeringuga moodustatakse 23 üksikelamu krunti (krundi min suurus 2 000 m²). Üksikelamu krundile tohib ehitada ühe kuni kahekorralise elamu kõrgusega kuni 9,0 m ja ühe ühekorralise abihoone kõrgusega kuni 4,5 m ning üksikelamukrundi suurim ehitisealune pind kuni 300 m². Kõikide elamute parkimisvajadused tuleb lahendada elamukrundi piires. Lisaks elumumaadele moodustatakse ka planeeringuala teenindavatele teedele transpordimaa sihtotstarbega krundid ja üldkasutatavatele maadele vastava sihtotstarbega krundid. Planeeritavast alast vähemalt 15% peab moodustama avalikult kasutatava sotsiaalmaa (% arvestatakse alast, millele moodustatakse täpsem lahendus, ilma turbamaardla alata). Turbamaardla alale tuleb planeerida piirkonda teenindava rekreatsiooni ala lahendus. Transpordimaa, kuhu planeeritakse sõidu- ja kõnniteed, minimaalne laius peab olema 16,0 m (planeeritavate sõiduteede laius ca 5 m ja kõnniteede minimaalne laius 2 m). Lisaks eelnevale lahendatakse planeeringuala heakorras, haljastus, juurdepääsuteed, parkimine ja tehnovõrkudega varustamine.

Detailplaneeringuga on võimalik tutvuda Kiili Vallavalitsus tööpäeval kohapeal või digitaalselt Kiili valla geoinfosüsteemis. Ettepanekuid ja/või vastuväiteid detailplaneeringu kohta ootame ajavahemikus 04.05.2026 kuni 24.05.2026.

☉ 14. aprill 2026 Kiili Vallavalitsuse korraldusega nr 137 Kiili alevis Suur-Pindle ja Väike-Pindle detailplaneeringu kehtestamine

Detailplaneeringu on koostanud Optimal Projekt OÜ (Kristiine linnaosa, Tallinn, Harju maakond, 10615, Keemia tn 4, e-post meelis@opt.ee), töö nr 467.

Detailplaneeringu eesmärk on Kiili alevis Suur-Pindle (30501:001:0432) ja Väike-Pindle (30501:001:0433) kinnistute jagamine ja ehitusõiguse määramine ning sellega koos heakorras, haljastuse, juurdepääsuteede, parkimise ja tehnovõrkudega varustamise lahendamine.

Detailplaneeringuga moodustatakse alale 14 paariselamu, 16 üksikelamu krunti ja 1 ühiskondlike ehitiste krunt ning 6 transpordimaa krunt ja 2 üldkasutatava maa sihtotstarbega krunt. Paariselamu krundile tohib ehitada ühe kuni kahekorralise elamu kõrgusega kuni 9,0 m ja kaks abihoonet kõrgusega kuni 4,5 m ning paariselamukrundi suurim ehitisealune pind on kuni 400 m². Üksikelamu krundile tohib ehitada ühe kuni kahekorralise elamu kõrgusega kuni 9,0 m ja ühe abihoone kõrgusega kuni 4,5 m ning üksikelamukrundi suurim ehitisealune pind on kuni 300 m². Ühiskondlike ehitiste krundile antakse ehitusõigus kuue hoonet ehitamiseks (hoonete korruselisus kuni 2, kõrgus kuni 9,0 m, kokku ehitisealune pind kuni 4500 m²). Kõik elamute parkimisvajadused tuleb lahendada krundi piires.

Juurdepääs planeeritavale alale on ette nähtud Pindle teel, Tormi ja Vikerkaare tänavatel. Elamukvartalite siseselt on planeeritud üks transpordimaa krunt. Teised transpordimaa krundid on ette nähtud Pindle tee laienduseks ja 11157 Sausti-Kiili tee kergliiklustee tarbeks. Planeeringu elluviimise käigus laiendatakse ja asfalteeritakse ka Pindle tee kuni Vikerkaare, Tormi ja Pilve kinnistute detailplaneeringu alani (DP0201) koos kergliiklusteega.

Planeeringulahenduse koostamisse on kaasatud teedeehituse ala spetsialist, maaparanduse või veemajanduse ala spetsialist (AS Infragate Eesti) ja maastikuarhitekt (Peep Moorast).

Käesolev detailplaneering ei ole üldplaneeringut muutev.

Detailplaneeringuga on võimalik tutvuda Kiili Vallavalitsus tööpäeval kohapeal või digitaalselt Kiili valla geoinfosüsteemis.



HUVIRINGID JA TEENUSED KIILI EAKATE JA PUUETEGA INIMESTE PÄEVAKESKUSES NING KIILI RAHVAMAJAS

ESMASPÄEVITI

- **Käsitööring „Pitsiklubi“** alates kell 10.00 Päevakeskuse ruumides (Nabala tee 2a keldrikorrus).
- **Mälutreening** toimub kaks korda kuus Päevakeskuse ruumides. Toimumise kuupäevad: 04.05 ja 18.05.2026. Toimumise kellaaeg 14.00–15.00. Juhendajaks on mälutreener Reet Trei. Korra maksumus 3 eurot.
- **Meestel võimalus kasutada dušši** Päevakeskuses kell 10.00–14.00. Tulekust anda palun teada telefonil 55589446.

TEISIPÄEVITI

- **Tervisevõimlemine** kell 11.00–11.45 Kiili Rahvamaja saalis. Juhendaja Triin Aas. Pärast võimalus tulla pesema Päevakeskusesse.
- **Naistel võimalus kasutada dušši** Päevakeskuses kell 10.00–14.00. Tulekust anda palun teada telefonil 55589446.

KOLMAPÄEVITI

- **Joogavõimlemine** Kiili Noortekeskuses kell 10.00–11.00. Korra maksumus 3 eurot või 10 eurot/kuu. Juhendaja Liis Vahtra.
- **Kangastelgedel kudumise ring** toimub Päevakeskuse ruumides kell 14.00. Juhendaja Signe Kinks.

NELJAPÄEVITI

- **Käsitööring „Pitsiklubi“** alates kell 10.00 Päevakeskuses.
- **Rahvatantsuring „Mummu-Liine“** kell 17.45–19.00 Kiili Rahvamaja saalis. Juhendaja Triin Aas.

Kõikidesse ringidesse ootame vanu ja uusi huvilisi!

Infot annab Aime Pärn telefonil 55589446.

Olgte ikka rõõmsad ja terved!



Mälestame head sõpra

EVA LIIGMANI

Ja avaldame kaastunnet lähedastele.

„Pitsiklubi“

Avaldame kaastunnet Reelikale kalli

ISA

kaotuse puhul.

Kiili lasteaia töötajad

Avaldame kaastunnet Ulvile kalli

ISA

kaotuse puhul.

Kiili lasteaia töötajad



IN MEMORIAM

EVE KURVITS
EVA LIIGMANN
REET ROODLA
ALIDA VESKIMÄE

MAAKONDLIK LASTE LAULUVOISTLUS

HARJUMAA LAULULAPS 2026

REDEL
15. MAI 2026

JALUPÄEVAL
16. MAI 2026

HOL HARJUMAA OMVALITSUSTE LIIT
Harjumaa Kultuurikorraldajate Liit

EESTI KULTUURKAPITAL
Kiili Rahvamaja
KIILI VALD

KIILI RAHVAMAJA
Nabala tee 12
Kiili, 75401
Harju maakond

TARTU ÜLIKOOL
väärikate ülikool

Väärikas mälu väärikas eas

Kiili rahvamajas
17. mai 2026 11:00

Lektor
Tauri Tallermaa
mälu treener

Tarkus vabaks anda, oskus vastu võtta

20. mail Uuskasutuskeskuse kogumisring Kiilis

18.00–18.30 Kangru alevik
ESTKO parka (Kullerkupu tn 1a, Kangru alevik)
19.00–19.30 Kiili alev
Kiili vallamaja esine parkla (Nabala tee 2a, Kiili alev)

Kaubikusse saad tuua heas korras, puhtad ja terved asjad. Oodatud on kodutarbed, sisustusesemed, nõud ja köögitarvikud, mänguasjad ja uuema aja raamatud, riided, jalatsid, kotid ja muud aksessuaarid, spordi- ja hobitarbed, väiksem kodutehnika.

Uuskasutuskeskus ei võta vastu turvatoole ja -hülle ning kineskoopitelereid.

uuskasutus.ee

Kiili valla lähiaja sündmused

8. mail kell 15 Kiili noortekeskuse „Euroopa päev“. Külalisesineja.
8. – 10. mail Luige näituseväljakul maaelu näituslaad. Pilet 15€, perepilet 35€, sooduspilet (laps, õpilane, tudeng, pensionär) 10€; 3-aastased ja nooremad lapsed koos vanemaga tasuta.
9. mail kell 15 Vaela lasteaias „Kirjude pere kevadkontsert“, esinevad rahva-tantsijad.
15. – 16. mail kell 9 Kiili rahvamajas maakondlik lauluvõistlus „Harjumaa laululaps 2026“
17. mail kell 11 Kiili staadionil vallarahva sportmängude etapid: laste kombineeritud teatevõistlus ja mōlkky.
17. mail kell 11 Kiili rahvamajas TÜ Väärikate

ülikool: Tauri Tallermaa, mälu treener.
22. mail kell 16 Kiili noortekeskuse ees õuemängud: cornhole, mōlkky, jenga.
24. mail kell 11 Kiili staadionil Kevadlaad. Päeva lõpetab kell 17.45 The Tuberkuloited.
24. mail kell 16 Kiili staadionil Harjumaa põlvkondade pidu ja XXI Paekna tantsupidu „Jätame jälgi“
29. mail kell 16 noortekeskus Kiili ranna-võrkpalliväljakul: võrkpall, rannatennis.
30. mail kell 16 Vaela külaplatsil „Vaela kantripidu“.
31. mail kell 11 Kiili valla beebipidu. Kutsetega.
7. juunil kell 10 Nabala mõisas vallarahva sportmängude etapp: krocket.

Loe lisa: www.kiilikalender.ee

GAASI- JA PELLETGRILLID • SUITSUAHJUD
KAMADO GRILLID • GRILLITARVIKUD
MAITSEAINED JA JOOGID

BALTIKUMI SUPERIM

MÜÜGISALONG
BBQ
ENTERTAINMENT

e-pood: bbq.ee
VÄGEVA TEE 8
PEETRI

GRILLISALONG

AVATUD 10.00-18.00

Investeeri tulevikku – OSTA endale LAOBOKS/BÜROO Mõigu Tehnopargis!

- Hea ASUKOHT
- KVALITEETNE ehtis
- OPTIMAALSE suurusega pinnad 30m² – 300m²

www.radari7.ee
info@radari7.ee
tel: 501 5546



ERAKUULUTUSED

MÜÜK

Müüa lõhutud kuivad ja toored küttepuid kohaletoomisega. Uus! kuivad küttepuid 50 l võrkkotis, 30 cm lepp, sanglepp, kask, saar. Info ja tellimine tel 509 9598, www.pakhalupuu.ee või pakhalupuu@gmail.com

Müüa saetud ja lõhutud küttepuid pikkusega 30–60 cm. Pakkuda ka võrkkotis kuivi küttepuid tootmisjääke. Kojuveedu. Võtame tellimusi vastu iga päev. Tel 522 7345, marek406@gmail.com

Turba ja puitbrikett, pelletid, kivisüsi, klotid, kaminapuid. Vedu üle Eesti. Tel 506 8501, www.tomrent.ee

Müüa killustik, liiv, kruus, täitepinna, freesasfalt, haljastusmuld, vundamendi tagasitõrje kuni 20 t korraga, soodsalt kohaletoomisega! Tellimine telefoni teel eesti ja vene keeles. Tallinn-Harjumaal. Tel 5805 7676, Tomz, toomasgo@mail.ee

Müüa kuivad ja märjad küttepuid. Transport tasuta. Tähtajad lühikesed. Täpsed koormad. tel 5648 4838

Müüa kuivad ja toored küttepuid: lepp, sanglepp, kask. Metsakuiv okaspuu. Kogus alates 5 rm, transport hinna sees. Lisainfo ja tellimine tel 5551 8498

Müüa lõhutud küttepuid 30–50 cm, koos kohaletoomisega, samuti puud võrkkottides. Tel 518 3927, tamps222@gmail.com

Müüa muld, liiv, killustik, kruus, freesasfalt. Tel 5395 3788

KARVANE SÖBER

Lemmikloomade salong

NABALA TEE 4A, KIILI

+372 558 0550
KarvaneS6ber@gmail.com



Teisaldatavate alumiiniumist katuse-redelite valmistamine ja müük. Töötasapinnad redelile. Tel 503 8628, katuseredel24.ee

OST

Igas seisus autode kokkust ja ARK-ist kustutamine. Pakkuda võib nii sõitvaid, kalleid kui ka romusid. Tallinn ja lähiumbrus kuni 100 km. Tel 5823 8310

Soovin osta korteri või majaosa, võib vajada remonti. Pakkuda võib kõike. Tel 506 2068

Ostan parima hinnaga kasutult seisma jäänud sõidukeid. Toimivaid, avariilisi, riketega ja lihtsalt seisvaid. Auto vormistan kohapeal kohe Teie nimelt ära. Järele tulen puksiiriga, tasun sularahas. Pakkumisi ootan tel 5618 8671 või seisevauto@gmail.com

Ostan kasutusetat jäänud sõiduauto või kaubiku, võib olla remonti vajav. Pakkuda võib ka Vene autot. Kiire tehing, arvelt mahavõtmine ja vormistamine! Tel 5365 4085, skampus@online.ee

Autode kokkust. Sõidukorras ja remontivajavad. Parimad hinnad. Tel 5626 3993

Ostan autosid, maastureid ja kaubikuid igas seisukorras. Lisaks romude utiliseerimine ja ARK-ist kustutamine. Transport minu kulul. Tel 5693 2565

Ostan kõiki Toyota marki sõidukeid. Tel 5896 1576

Ostan nostalgilisi nõusid ja serviise, vaase, keraamikat. Lisaks nahast karpe, seinapilte, kellasid, kujusid, merevaigust ehteid, prosse, sõlgi. Erinevate retro esemete ja kolimisjääkide ost! Tulen ise kohale, raha kohe kätte! Tel 5356 0761

REINPAUL

OSTAME KASVAVAT ja LADUSTATUD VÕSA

Raiume võsast puhtaks kraavid, tee- ja põlluaäred, lepikud, haavikud jne.

Info tel 5593 3899, kaido@reinpaul.ee
www.reinpaul.ee

TEENUS

Arboristi teenused: (ohtlike) puude raie, hooldus- või kujundusloikus, kändude freesimine, hekkide pügamine, viljapuude hooldus. Olemas vastutuskindlustus. Võta ühendust ja vaatame koos üle. Tel 525 1330, www.mww.ee

Ohtlike puude aastaringseid raie-, hooldus- ja saetööd, raiutud puude lõhkumine. Viljapuude ja hekkide loikus. Väiketraktori teenused. Tel 5551 2104, www.puuhooldaja.ee

Ohtlike puude langetamine, hekkide ja viljapuude loikus, kändude juurimine. Tel 521 0334

Pakun fekaali- ja roovee äraveo teenuseid Harjumaal. Tellimiseks võta ühendust tel 522 7345, marek406@gmail.com

VANARAUATASUTA ÄRAVEDU. Plekk, torud, vinklid, postid, aia-võrk, mahutid, vannid, radiaatorid, boilerid, pesumasinad, pliivid, ahjud, autoosad, kaablid jne. Õuest, garaazist tasuta. Korteriist väljavedu tasuta. Tel 5550 5017, carinveix@hotmail.com

ELEKTRITÖÖDE TERVIKLAHENDUS: projekteerimine, ehitamine ja uuendamine. Sise- ja välielektritööd, elektriutode laadimislahendused, elektrikilbid, välisvalgustus. Kortermajad, eramajad ja äripinnad. Tel 5315 2851, elektriktood@gmail.com

Eramute ja kortermajade fassaadide rekonstrueerimine, soojustamine, krohvimine, pesemine, värvimine ja ülddehustööd. Aitame leida parima lahenduse! Tel 5647 4077, info@europalster.ee

Korstnapitside ehitus ja remont. Tel 5557 9399

ARCO | CITY

USALDUSVÄÄRNE KINNISVARAMAAKLER AASTAST 2004 JA KLIENDILEMMIK 2025

Maie Sedrik
5645 4682
maie.sedrik@arcovara.ee

Eterniit, plekkprofiil katusetööd. Puitfassaadide soojustamine ja viimistlus. Kortermaja treppikodade renoveerimine. Tel 5352 9476, miltongrupp.ee

Expert Hooldus pakub kvaliteetseid teenuseid: katusepesu, rennide puhastust, akende-, sillutise-, fassaadipesu, viljapuude loikust ja haljastuse hooldust. Tel 5650 3489, info@experthooldus.ee

Katuste ja fassaadide pesemine ja värvimine. Tel 501 0834

Kivikorstnate ehitamine ja remont. Tel 518 8889. Korstnapühkimine. Tel 5877 1665, www.korstnad.ee

Korstnate ehitus ja remont koos vajalike plekitöödega. Garantii kolm aastat. Tel 5618 9517, joosep.sepp@mail.ee

Lukutehnik: lukkude ja linkide paigaldus-vahetus-hooldus, sulgurid, südamikud jm. Tel 5801 6088, Raido

Õhksoojuspumba paigaldus ja hooldus. Sertifikaadiga paigaldaja Kalev Lepistu. Lisainfo tel 5656 2191

Pakun hekkide, pöösaste ja õunapuude hooldusloikuse teenust. Soovi korral ka peenarde hooldust. Helista ja küsi lisa tel 5397 734

Pakun muruniitumise ja trimmerdamise teenust. Kevadel ja sügisel ka lehekoristust. Tel 5399 3595

VÄRVIEXPERT

LIIVAPRITS JA VÄRVI TÖÖD

Abrasiivpuhastusest pakume:

- LIIVAPRITS
- SOODAPRITS
- KLAASKUULPRITS
- KLAASIPURUPRITS
- HAAVELDAMINE

Värvimine:

- Ehituslikud metallkonstruktsioonid
- Konteinerid/mahutid
- Rasketehnika
- Teras ja valuveeljed
- Erinevad metalltooted

Leivatsehhi, Oru küla
Kose vald Harju maakond 75103
Kontakt 5302 0706
E-mail: info@varviexpert.ee

MEISTERVIIMISTLUS ee

Maja, korteri, vannitoa
EHTUS ja REMONT

meisterviimistlus.ee
tel 5620 8888
info@meisterviimistlus.ee

LANDEKER OÜ

OSTAME PÕLLU- JA METSAMAAD

Hind kuni 15000 eurot/ha, ka läbi raiutud ja hüpoteebiga. Ettemaksuvõimalus, kiire tehing.

LANDEKER OÜ
tel 511 0415
517 9866
info@landeker.ee
www.landeker.ee

Ranna Tehnogrupp

- Kaev-, lammutus-, laadimistöid laadur-ekskavaatoritega.
- Harjamis- ja veotööd traktoriga.
- Tee-äärte ning heinamaade niitmine poom- ja hooldusniidukitega.

E-mail: info@rannatehnogrupp.ee • tel: 502 3466

Katusehooldus.ee
KATUSED KORDA

- Katuste pesu ja värvimine
- Hooldus nii kivi-, plekk- kui eterniitkatustele
- Katus säilib kauem ja maja saab värsket välisilme
- Küsi hinnapakumist:

tel. 53 329 176
info@katusehooldus.ee
www.katusehooldus.ee

Vajad uut vihmaveerenni või katuse lumetõkkek puudu?

- Katuseredidelid
- Lumetõkkek
- Vihmaveerennide paigaldus
- Käiguteed ja platvormid

527 1059
info@vihmaveerennid.ee
vihmaveerennid.ee

VIHMAVEERENNID
Liitevabade rennid kuni 50m

SUVI TUHALA KULTUURITALUS 2026

27.06 JAAN TÄTTE

28.06 PEREPÄEV - LOLALA

12.07 HENDRIK SAL-SALLER

23.07 PEARU PAULUS

01.08 SÕPRUSE PUIESTEE

PILETID JA LISAINFO:
PILETIPANK.EE



Leia meid f i g y
Tuhala Kultuuritalu

KES TEEB KAEVU?

Balti Puurkaev

Lühikesed järjekorrad, kiire teenindus!

- maasoojuskaevude puurimine
- puurkaevude puurimine ja puhastamine
- süvaveepumpade ja septikute paigaldus
- vee- ja kanalisatsioonitööd

504 2999, 508 9848
www.baltipuurkaev.ee

Forsius Matusebüroo

HAUA-, URNI- JA TUHASTAMISMATUSED ÜLE EESTI
ÕÖPÄEVARINGNE LAHKUNU TRANSPORT

Tartu mnt 52, Tallinn
telefon 56 272 222 (24h)

www.forsius.ee

TALLINNA KREMATOORIUM

PAKUME KÕIKI MATUSETEENUSEID
HAUA-, URNI- JA TUHASTAMISMATUSED
MATUSE VORMISTAMISE VÕIMALUS INTERNETIS
KORRALDAME MATUSEID ÜLE EESTI
ÕÖPÄEVARINGNE TRANSPORT
KAKS KABELIT

www.krematoorium.ee
Pärnamäe tee 36, Tallinn
telefon 623 8808 (24h)